

EVROPSKÁ SOCIÁLNÍ CHARTA

DVANÁCTÁ ZPRÁVA O PLNĚNÍ EVROPSKÉ SOCIÁLNÍ CHARTY PŘEDKLÁDANÁ VLÁDOU ČESKÉ REPUBLIKY (za období do 31. 12. 2013)

Články 7, 8, 16, 17 a 19 Evropské sociální charty

OBSAH

článek 7: právo dětí a mladých osob na ochranu	3
ČLÁNEK 7, Odstavec 1	4
ČLÁNEK 7, Odstavec 2	6
ČLÁNEK 7, Odstavec 3	7
ČLÁNEK 7, Odstavec 4	9
ČLÁNEK 7, Odstavec 5	10
ČLÁNEK 7, Odstavec 6	12
ČLÁNEK 7, Odstavec 7	13
ČLÁNEK 7, Odstavec 8	15
ČLÁNEK 7, Odstavec 9	16
ČLÁNEK 7, Odstavec 10	20
ČLÁNEK 8: PRÁVO ZAMĚSTNANÝCH ŽEN NA OCHRANU.....	25
ČLÁNEK 8, Odstavec 1	26
ČLÁNEK 8, Odstavec 2	27
ČLÁNEK 8, Odstavec 3	28
ČLÁNEK 16: PRÁVO RODINY NA SOCIÁLNÍ, PRÁVNÍ A HOSPODÁŘSKOU OCHRANU	29
ČLÁNEK 17: PRÁVO MATEK A DĚTÍ NA SOCIÁLNÍ A HOSPODÁŘSKOU OCHRANU	52
ČLÁNEK 19: PRÁVO MIGRUJÍCÍCH PRACOVNÍKŮ A JEJICH RODIN NA OCHRANU A POMOC	55

S cílem zajistit účinný výkon práva na spravedlivé pracovní podmínky se smluvní strany zavazují:

1. stanovit minimální věk pro přijetí do zaměstnání na 15 let s výjimkou dětí zaměstnaných určenými lehkými pracemi, které neškodí jejich zdraví, morálce nebo vzdělávání,
2. stanovit vyšší minimální věk pro přijetí do určitých zaměstnání, která jsou považována za nebezpečná nebo zdraví škodlivá,
3. stanovit, že osoby podléhající povinné školní docházce nebudou zaměstnávány takovými pracemi, které by jim bránily v plném využití možností vzdělávání,
4. stanovit, že pracovní doba osob mladších 16 let bude omezena v souladu s potřebami jejich rozvoje, zejména s ohledem na potřebu jejich přípravy k výkonu povolání,
5. uznat právo mladých pracovníků a učňů na spravedlivou mzdu nebo jiné přiměřené příspěvky,
6. stanovit, že doba, kterou mladí lidé stráví přípravou k výkonu zaměstnání během obvyklé pracovní doby se souhlasem zaměstnavatele, je považována za část pracovního dne,
7. stanovit, že zaměstnané osoby mladší 18 let mají každý rok nárok nejméně na třítydenní placenou dovolenou,
8. stanovit, že osoby mladší 18 let nebudou zaměstnávány noční prací s výjimkou určitých povolání stanovených vnitrostátními zákony nebo nařízeními,
9. stanovit, že osoby mladší 18 let zaměstnáváné v povoláních určených vnitrostátními právními předpisy budou podléhat pravidelnému lékařskému dohledu,
10. zajistit zvláštní ochranu před fyzickým a mravním ohrožením, jemuž jsou děti a mládež vystaveny, zejména proti takovému ohrožení, které vyplývá přímo nebo nepřímo z jejich práce.

ČLÁNEK 7, ODSTAVEC 1

S cílem zajistit účinný výkon práva na spravedlivé pracovní podmínky se smluvní strany zavazují:

1. stanovit minimální věk pro přijetí do zaměstnání na 15 let s výjimkou dětí zaměstnaných určenými lehkými pracemi, které neškodí jejich zdraví, morálce nebo vzdělávání,

Zákaz práce dětí ve věku do 15 let nebo starších 15 let do skončení povinné školní docházky je zákazem absolutním a vztahuje se na jakýkoliv typ práce.

Je povolen jen výkon umělecké, kulturní, sportovní nebo reklamní činnosti dítěte za podmínek stanovených v zákoně č. 435/2004 Sb., zákon o zaměstnanosti. Povolení k této činnosti vydává krajská pobočka Úřadu práce ČR.

Kontrola dodržování zákazu práce dětí ve věku do 15 let nebo starších 15 let do skončení povinné školní docházky spadá do působnosti Státního úřadu inspekce práce (dále jen „SÚIP“).

Výbor se táže, zda Inspekce práce vykonává inspekce zaměřené na zaměstnávání osob mladších 15 let, jaké jsou výsledky kontrol a jaké případné sankce jsou ukládány v případech zjištěných porušení.

Hlavní úkoly SÚIP zaměřené na tuto oblast neprokázaly v referenčním žádné významné porušení. Organům SÚIP ani nebyly doručeny žádné podněty ke kontrole, které by poukazovaly na skutečnost, že dochází k porušování zákona.

V rámci vlastní kontrolní činnosti inspektoráty odhalily v posuzovaném období 7 případů dětské práce a 1 případ výkonu umělecké činnosti bez povolení krajské pobočky Úřadu práce ČR. Vzhledem k tomu, že se nejednalo o závažnou intenzitu porušení zákona¹, bylo v těchto případech uloženo kontrolovaným subjektům opatření k odstranění zjištěných nedostatků a v jednom případě byla uložena pokuta 10 000 Kč.

V oblasti zvláštních pracovních podmínek mladistvých bylo v letech 2010-2014 zjištěno:

7 případů porušení zákazu práce mladistvého v noci;

1 případ porušení zákazu práce mladistvého přesčas;

5 případů porušení povinnosti vést seznam mladistvých zaměstnanců;

8 případů porušení povinnosti zajištění zdravotní prohlídky mladistvého.

V souvislosti se všemi těmito porušeními byla zaměstnavatelům uložena opatření k odstranění zjištěných nedostatků a v 7 případech navíc i pokuty v celkové výši 235 000 Kč.

V roce 2010 bylo vydáno 2509 povolení k výkonu umělecké, sportovní či kulturní činnosti a 3 povolení byla prodloužena. V roce 2011 bylo vydáno 2235 nových povolení a 10 prodlouženo. Údaje za roky 2012-2013 nejsou vzhledem k významným organizačním

¹ Jednalo se o nedodržení dvou podmínek stanovených zákoníkem práce – tj. dovršení věku 15 let a skončení povinné školní docházky tím, že výkon práce začal sice po skončení povinné školní docházky, ale několik dní před dovršením 15 let věku, přehlédnutím, bez úmyslu porušit zákonnou úpravu. Výkon práce osoby byl do doby nabytí 15 let okamžitě ukončen. Obdobná situace byla i v případě výkonu umělecké činnosti, kdy výkon započal den před datem uvedeným v povolení. I v tomto případě byla činnost ukončena a zahájena až v termínu uvedeném v povolení.

změnám v systému veřejných služeb zaměstnanosti a současnému zavádění nového softwaru bohužel dostupné. Za první čtvrtletí 2014 bylo vydáno 97 povolení k výkonu činnosti.

Zjištěná porušení jsou minimálními, a to i přesto, že SÚIP provádí kontrolní činnost v rámci vlastních kontrol a reaguje i na jakýkoliv obdržovaný podnět.

Obsahem kontrol SÚIP jsou i kontroly zaměřené na oblast bezpečnosti práce, včetně kontrol mladistvých osob. V referenčním období let 2010 - 2013 prokázal SÚIP dětskou práci před dovršením 15. roku věku dítěte nebo před ukončením povinné školní docházky celkem v 7 případech a byl zjištěn jeden případ výkonu umělecké činnosti dítěte bez povolení krajské pobočky Úřadu práce ČR, za což byla uložena pokuta ve výši 10 000 Kč. Kontrolovaným subjektům bylo uloženo opatření k odstranění zjištěných nedostatků.

Fyzická osoba resp. právnická osoba, která umožní dítěti výkon této činnosti bez povolení nebo podmínky tohoto povolení poruší, dopustí se přestupku resp. správního deliktu, za který lze uložit pokutu až do výše 2 000 000 Kč.

Zákonný zástupce dítěte, který umožní výkon činnosti dítěte bez povolení nebo podmínky povolení poruší, dopustí se přestupku, za který lze uložit pokutu až do výše 100 000 Kč.

V souvislosti s legislativním zakotvením absolutního zákazu práce dětí ve věku do 15 let nebo starších 15 let do skončení povinné školní docházky, **ratifikovala Česká republika Úmluvu Mezinárodní organizace práce č. 138, Úmluva o nejnižším věku pro vstup do zaměstnání.** Úmluva byla publikována ve Sbírce mezinárodních smluv pod číslem 24/2008.

ČLÁNEK 7, Odstavec 2

S cílem zajistit účinný výkon práva na spravedlivé pracovní podmínky se smluvní strany zavazují:

2. stanovit vyšší minimální věk pro přijetí do určitých zaměstnání, která jsou považována za nebezpečná nebo zdraví škodlivá,

Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 288/2003 Sb. stanoví v souladu s právem Evropské unie práce a pracoviště, které jsou zakázány mladistvým zaměstnancům, a podmínky, za nichž mohou mladiství zaměstnanci výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání.

Výbor žádá informace o činnosti Inspektorátu práce, výsledcích v dané oblasti a případné sankce udělené v případě zjištěných porušení.

Kontrola pracovních podmínek mladistvých zaměstnanců je trvalou součástí kontrol SÚIP.

Za správní delikt zaměstnávání mladistvých zaměstnanců pracemi, při nichž jsou vystaveni zvýšenému nebezpečí úrazu, může být zaměstnavateli uložena pokuta až do výše 2 000 000 Kč².

Prováděné kontroly SÚIP v posuzovaném období neprokázaly žádná porušení v dané oblasti ze strany zaměstnavatelů.

² § 30 odst. 1 písm. u) zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů.

ČLÁNEK 7, ODSTAVEC 3

S cílem zajistit účinný výkon práva na spravedlivé pracovní podmínky se smluvní strany zavazují:

3. stanovit, že osoby podléhající povinné školní docházce nebudou zaměstnávány takovými pracemi, které by jim bránily v plném využití možností vzdělávání,

Aktualizace

Zákoník práce od své účinnosti od 1. 1. 2007 stanovoval v § 2 odstavci 6 zákaz práce fyzických osob ve věku do 15 let nebo starších 15 let do skončení povinné školní docházky. Novelou zákoníku práce provedenou zákonem č. 365/2011 Sb. (s účinností od 1. 1. 2012) došlo v rámci změny systematiky k přesunu znění § 2 odst. 6 do nově vytvořeného ustanovení § 346a.

Uvedené fyzické osoby smějí vykonávat jen uměleckou, kulturní, reklamní nebo sportovní činnost za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem.

Důsledkem tohoto absolutního zákazu je, že žádné dítě, které neskončilo povinnou školní docházku a nedosáhlo věku 15 let, nemůže vykonávat práci, kromě povoleného výkonu umělecké, kulturní, reklamní nebo sportovní činnosti za podmínek stanovených zákonem o zaměstnanosti.

Výbor žádá informaci, zda doba odpočinku osob podléhajících povinné školní docházce má v práci délku minimálně dvou po sobě jdoucích týdnů, a to v období letních i jiných prázdnin v průběhu školního roku.

Organizaci školního roku a jeho členění na období školního vyučování a období školních prázdnin stanoví § 24 zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Druhy a délku školních prázdnin v základních a středních školách stanoví § 4 vyhlášky č. 16/2005 Sb., o organizaci školního roku, ve znění pozdějších předpisů takto:
Období školních prázdnin tvoří podzimní prázdniny, vánoční prázdniny, pololetní prázdniny, jarní prázdniny, velikonoční prázdniny a hlavní prázdniny.

Podzimní prázdniny trvají 2 dny a přičleňují se ke státnímu svátku 28. října; jejich počátek stanoví pro každý školní rok Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Vánoční prázdniny trvají od 23. prosince do 2. ledna následujícího kalendářního roku včetně. Případně-li 23. prosinec na úterý, začínají prázdniny již předcházejícím pondělím. Jestliže 3. leden připadne na pátek, končí prázdniny tímto pátkem.

Pololetní prázdniny trvají jeden den a připadají na pátek v době od 29. ledna do 4. února.
Velikonoční prázdniny připadají na čtvrtek a pátek, které předcházejí Pondělí velikonočnímu.

Úhrnná délka školních prázdnin v základních a středních školách v ČR činí téměř tři měsíce. Dva měsíce – červenec a srpen připadají na hlavní prázdniny. Dva pracovní dny připadají na podzimní prázdniny. Pět až sedm pracovních dní připadá na vánoční prázdniny. Jeden pracovní den připadá na pololetní prázdniny. Pět pracovních dní připadá na jarní prázdniny. Dva pracovní dny připadají na velikonoční prázdniny. V základních a středních školách

probíhá vyučování od pondělí do pátku. Kromě školních prázdnin se nevyučuje ve dnech státních svátků. Až 5 volných dní dále může vyhlásit ze závažných organizačních důvodů ředitel školy.

V případech, kdy to vyžaduje charakter vyučovaných témat praktického vyučování a stanoví školní vzdělávací program, například v zemědělských oborech vzdělání, lze konat výuku v omezeném rozsahu v době školních prázdnin. V takovém případě je kompenzována doba konání „prázdninové výuky“ volnem v jinou dobu, zpravidla v měsíci červnu.

ČLÁNEK 7, Odstavec 4

S cílem zajistit účinný výkon práva na spravedlivé pracovní podmínky se smluvní strany zavazují:

4. stanovit, že pracovní doba osob mladších 16 let bude omezena v souladu s potřebami jejich rozvoje, zejména s ohledem na potřebu jejich přípravy k výkonu povolání,

Výbor má za to, že délka pracovní doby zaměstnanců mladších 16 let je nadměrná a není v souladu s článkem 17 odst. 4.

Evropská sociální charta výslovně nestanoví žádné omezení denní nebo týdenní pracovní doby ve vztahu k zaměstnancům mladším 16 let. Úmluvy MOP rovněž nepracovní dobu mladistvých neomezují, vyjma zákazu přesčasů a práce v noci.

Novela zákoníku práce účinná od 1. 1. 2008 změnila předchozí právní úpravu pracovní doby mladistvých. Ta stanovovala pracovní dobu mladistvých v ustanovení § 79 odst. 2 písm. d) v rozsahu 30 hod. týdně a 6 hod. denně. Na základě předchozí dohody se sociálními partnery v roce 2007, byl MPSV předložen návrh novely zákona s odůvodněním, že dosavadní úprava byla rigidní a neumožňovala studentům přivýdělek vedle studia. MPSV návrhu sociálních partnerů vyhovělo.

Délka pracovní doby mladistvých nově nesmí přesáhnout 8 hodin a vykonává-li takový zaměstnanec práci ve dvou nebo více pracovněprávních vztazích, nesmí délka jeho týdenní pracovní doby přesáhnout 40 hodin týdně.

Česká právní úprava chrání zranitelné skupiny zaměstnanců, zejména mladistvé, ženy a osoby se zdravotním postižením a poskytuje jim zvláštní pracovní podmínky v souladu s požadavky mezinárodních úmluv (zákoník práce § 237 a násl.). Zaměstnance, kteří skončili povinnou školní docházkou a jsou starší 15 let smí zaměstnavatel podle zákoníku práce zaměstnávat jen pracemi, které odpovídají jejich fyzickému a psychickému rozvoji a poskytuje jim při práci zvýšenou péči (§ 243 a násl. zákoníku práce).

Je zakázáno zaměstnávat mladistvé pracemi přesčas a prací v noci. Výjimečně mohou mladiství zaměstnanci starší 16 let konat noční práci, nepřesahující jednu hodinu, je-li to třeba pro jejich výchovu k povolání (§ 245 zákoníku práce).

V případě učňů a studentů středních škol je poměr teoretické a praktické části studia (je-li součástí studia) přibližně stejná. V prvním roce studia je obvykle kladen větší důraz na teoretickou výuku, zatímco v posledním roce učení/studia mírně převažuje praktické vzdělávání. Podle typu školy se však jejich vzájemný poměr může lišit.

Délka praktického vyučování v prvním roce učení/studia (u osob mladších 16 let) nesmí přesáhnout 6 hodin (1 vyučovací hodina činí 45 minut), ve druhém roce činí zpravidla 7 hodin a ve třetím roce nesmí činit více než 8 hodin denně (Vyhláška č. 13/2005 z 29. prosince 2004 o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon).

ČLÁNEK 7, Odstavec 5

S cílem zajistit účinný výkon práva na spravedlivé pracovní podmínky se smluvní strany zavazují:

- uznat právo mladých pracovníků a učňů na spravedlivou mzdu nebo jiné přiměřené příspěvky,

Předchozí zpráva neobsahovala informace o čisté minimální a čisté průměrné mzdě dospělého zaměstnance. Aby mohl Výbor vyhodnotit situaci, žádá, aby byly tyto informace obsaženy v příští zprávě. Upozorňuje, že pokud v příští zprávě nebudou informace obsaženy, nebude možné prokázat, že mladí pracovníci dostávají spravedlivou mzdu.

Přehled výše hrubé a čisté minimální a průměrné mzdy v letech 2010 až 2013

Období	Minimální mzda (hrubá)	Minimální mzda (čistá)	Průměrná měsíční mzda v národním hospodářství (hrubá)	Průměrná měsíční mzda v národním hospodářství (čistá)
	v Kč za měsíc	v Kč za měsíc	v Kč za měsíc	v Kč za měsíc
1. 1. – 31. 12. 2010	8 000	7 120	23 864	18 513
1. 1. – 31. 12. 2011	8 000	7 120	24 455	18 820
1. 1. – 31. 12. 2012	8 000	7 120	25 067	19 342
1. 1. – 31. 7. 2013	8 000	7 120	25 078	19 349
1. 8. – 31. 12. 2013	8 500	7 565		

Zdroj: MPSV, ČSÚ

Produktivní činnost žáka nebo studenta a odměna za produktivní činnost podle § 122 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, upřesňuje pravidla výkonu praktického vyučování a praktické přípravy ve středním a vyšším odborném vzdělávání a ohledem na povahu činnosti žáků a studentů a případný ekonomický prospěch, který může tato činnost přinášet subjektu, u něhož se praktické vyučování nebo praktická příprava vykonává.

Žák ani student nejsou při výkonu praktického vyučování nebo praktické přípravy zaměstnancem subjektu, u něhož praktické vyučování nebo praktickou přípravu vykonává. Nemůže proto pobírat mzdu. Ačkoli je takováto činnost především vzděláváním, upravuje školský zákon v § 122 odst. 1 nárok žáka na odměnu za produktivní činnost.

Odměna za produktivní činnost by měla být vyplácena pravidelně jako měsíční odměna, pokud ji žák v daném měsíci vykonával. Výše odměny činí alespoň 30 % minimální mzdy pro

stanovenou týdenní pracovní dobu. Při jiné délce pracovní doby nebo v případě, že žák produktivní činnost nevykonával, se výše odměny poměrně upraví.

Produktivní činnost je školským zákonem definována jako činnost, která přináší příjem subjektu, u něhož je praktické vyučování vykonáváno.

Na mladé zaměstnance, kteří jsou zaměstnaní v pracovním poměru, se vztahuje stejná právní úprava o odměňování, jako na dospělé zaměstnance.

ČLÁNEK 7, ODSTAVEC 6

S cílem zajistit účinný výkon práva na spravedlivé pracovní podmínky se smluvní strany zavazují:

6. stanovit, že doba, kterou mladí lidé stráví přípravou k výkonu zaměstnání během obvyklé pracovní doby se souhlasem zaměstnavatele, je považována za část pracovního dne,

Jak stanoví ustanovení § 229 zákoníku práce, zaměstnavatelé jsou povinni zabezpečit absolventům středních škol, konzervatoří, vyšších odborných škol a vysokých škol přiměřenou odbornou praxi k získání praktických zkušeností a dovedností potřebných pro výkon práce; odborná praxe se považuje za výkon práce, za který přísluší zaměstnanci mzda nebo plat.

Absolventem se pro tyto účely rozumí zaměstnanec vstupující do zaměstnání na práci odpovídající jeho kvalifikaci, jestliže celková doba jeho odborné praxe nedosáhla po úspěšném ukončení studia 2 let. Do této doby se nezapočítává doba mateřské nebo rodičovské dovolené.

Výbor žádá informaci, zda započítání praxe se vztahuje i na mladé osoby, na které se nevztahuje zákoník práce, o činnosti Inspektorátu práce v této oblasti v výsledcích kontrol a případných sankcích.

Zákoník práce neumožňuje výkon závislé práce, na kterou se nevztahuje zákoník práce. Tato právní úprava reguluje pracovněprávní vztahy všech zaměstnanců, bez ohledu na skutečnost, zda jde o mladistvé zaměstnance či nikoliv.

ČLÁNEK 7, Odstavec 7

S cílem zajistit účinný výkon práva na spravedlivé pracovní podmínky se smluvní strany zavazují:

7. stanovit, že zaměstnané osoby mladší 18 let mají každý rok nárok nejméně na třítydenní placenou dovolenou,

Od poslední zprávy v této oblasti nedošlo k žádným změnám.

Výbor se táže, zda mají mladí pracovníci možnost vzdát se své roční dovolené za finanční náhradu a zda mají možnost si vybrat dovolenou nevyčerpanou v důsledku nemoci nebo zranění v náhradním termínu. Připomíná, že situace by v praxi měla být průběžně monitorována a žádá, aby zpráva obsahovala informaci i činnosti Inspekce práce.

Délka dovolené za kalendářní rok činí nejméně 4 týdny s tím, že zaměstnavatelé mohou poskytnout i delší dovolenou. Musí však respektovat úpravu rovného zacházení. **Stejná právní úprava se vztahuje i na mladistvé zaměstnance.**

V souladu s ustanovením § 222 zákoníku práce přísluší zaměstnanci **náhrada mzdy nebo platu** za nevyčerpanou dovolenou **pouze v případě skončení pracovního poměru**. Stejná právní úprava se vztahuje i na mladistvé zaměstnance.

Podle ustanovení § 218 zákoníku práce je od 1. 1. 2012 (novelizace provedená zákonem č. 365/2011 Sb.) zaměstnavatel povinen určit zaměstnanci čerpání dovolené tak, aby dovolenou vyčerpal v kalendářním roce, ve kterém zaměstnanci právo na dovolenou vzniklo, pokud v tom zaměstnavateli nebrání překážky v práci na straně zaměstnance (např. dočasná pracovní neschopnost) nebo naléhavé provozní důvody. Nemůže-li být dovolená takto vyčerpána, je zaměstnavatel povinen určit dovolenou zaměstnanci tak, aby byla vyčerpána nejpozději do konce následujícího kalendářního roku. Není-li čerpání dovolené určeno nejpozději do 30. června následujícího kalendářního roku, má právo určit si termín čerpání dovolené rovněž zaměstnanec. Nemůže-li být dovolená vyčerpána ani do konce následujícího kalendářního roku proto, že zaměstnanec byl uznán dočasně práce neschopným nebo z důvodu čerpání mateřské anebo rodičovské dovolené, je zaměstnavatel povinen určit dobu čerpání této dovolené po skončení těchto překážek v práci.

Předmětem činnosti SÚIP je kontrola plnění povinností stanovené zaměstnavatelům zákoníkem práce, který stanoví stejné povinnosti v oblasti dovolené vůči všem zaměstnancům, tzn. včetně mladistvých. Porušení ve smyslu neoprávněného proplacení dovolené vyjma nevyčerpané dovolené v případě skončení pracovního poměru nebyla ve sledovaném období kontrolní činností zaznamenána.

Na úseku dovolené zaměstnavatelé nejčastěji chybují právě u výpočtu, proplácení náhrady za dovolenou a při nařizování dovolené. Přímo pak na úseku náhrady za dovolenou je možno odhalit několikero možných porušení. Nejčastějším zjištěním je neproplacení náhrady mzdy v následujícím výplatním termínu při skončení pracovního poměru zaměstnance a nesprávný výpočet náhrady mzdy. Ve všech případech bylo zaměstnavateli uloženo odstranění zjištěného nedostatku ve vymezeném časovém horizontu.

Obecně k dovolené:

Orgány SÚIP každý rok provádí několik desítek tisíc kontrol u zaměstnavatelů, které se zpravidla zaměřují do oblasti pracovních vztahů a podmínek nebo zaměstnanosti (od roku 2012) nebo bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci. Kontroly jsou prováděny na základě zadání kontrolních úkolů (zaměřují se na určité oblasti či určitá odvětví) a dále jsou prováděny preventivní kontroly s využitím podnětů ke kontrole obdržených od podatelů. Oblast dovolené je podatelů zmiňována u 2-3% podnětů ke kontrole (viz tabulka níže), přičemž SÚIP nezaznamenal podnět ke kontrole poukazující přímo na proplacení dovolené jako kompenzace zaměstnavatele za to, že zaměstnanec dovolenou čerpat nebude.

	Počet podnětů ke kontrole	Počet podnětů zmiňujících oblast dovolené
2010	5543	165 (2,9%)
2011	5501	139 (2,5%)
2012	9595	249 (2,5%)
2013	8787	283 (3,2%)

	Počet kontrol v oblasti PVP (vč. dovolené)	Počet kontrol v oblasti dovolené (kvalifikovaný odhad)	Počet zjištěných nedostatků v oblasti dovolené	Uložené pokuty
2010	6949	1158	148	13 pokut ve výši 251 150 Kč
2011	13558	1694	117	6 pokut ve výši 55 000 Kč
2012	13238	1655	125	10 pokut ve výši 142 000 Kč
2013	5731	955	143	6 pokuty ve výši 50 000 Kč

Pozn.: Opatření k odstranění zjištěných nedostatků je vydáváno inspektory zpravidla při každém zjištění nedostatku u zaměstnavatele. Poté je zaměstnavateli ponechána určitá doba k odstranění nedostatku v závislosti na charakteru nedostatku. Následně je rozhodnuto o uložení sankce, provedení následné kontroly nebo neuložení sankce.

ČLÁNEK 7, Odstavec 8

S cílem zajistit účinný výkon práva na spravedlivé pracovní podmínky se smluvní strany zavazují:

8. stanovit, že osoby mladší 18 let nebudou zaměstnávány noční prací s výjimkou určitých povolání stanovených vnitrostátními zákony nebo nařízeními,

Právní úprava se od poslední zprávy nezměnila.

Výbor připomíná, že situace by měla být v praxi průběžně monitorována a žádá, aby zpráva obsahovala informaci o činnosti Inspekce práce, jeho zjištěních a uložených sankcích.

K porušování pracovněprávních předpisů v souvislosti se zaměstnáváním mladistvých dochází jen výjimečně. V referenčním období bylo zjištěno porušení zákazu výkonu noční práce, přesahujícího jednu hodinu, celkem v 8 případech. Vzhledem k tomu, že se jednalo o nevýznamný přesah (cca 30 minut), bylo uloženo jen opatření na odstranění závady.

ČLÁNEK 7, ODSTAVEC 9

S cílem zajistit účinný výkon práva na spravedlivé pracovní podmínky se smluvní strany zavazují:

9. stanovit, že osoby mladší 18 let zaměstnáváné v povoláních určených vnitrostátními právními předpisy budou podléhat pravidelnému lékařskému dohledu,

Výbor žádá, aby zpráva obsahovala informaci o činnosti Inspekce práce, jeho zjištěních a uložených sankcích.

SÚIP zjistil, že v 8 případech nebyl mladistvý zaměstnanec vyšetřen poskytovatelem pracovně lékařských služeb. Subjektům byly uloženy pokuty v celkové výši 235 000 Kč.

Za pravidelný lékařský dohled se považuje označovaná závodní preventivní péče, nově pracovně lékařská služba ve smyslu zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách (dále jen „zákon č. 373/2011 Sb.“).

Přijetím zákona č. 373/2011 Sb. bylo poskytování zdravotní péče při výkonu práce zajišťováno prostřednictvím zdravotnického zařízení poskytujícího „závodní preventivní péči“ podle zákona č. 20/1966 Sb. o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů. Prováděcím předpisem, který pak upravoval lhůty pro provádění periodických lékařských prohlídek, byla směrnice ministerstva zdravotnictví o posuzování zdravotní způsobilosti k práci, která v § 16 upravovala periodické prohlídky dorostu, studentů a branců. Periodické prohlídky dorostu a studentů se konaly jednou ročně u dorostu v pracovním nebo učebním poměru a nejméně jednou za dva roky u studentů, pokud lékař vzhledem k podmínkám práce (průpravy k povolání) nebo vzhledem k zdravotnímu stavu nestanovil častější lhůtu. Mladiství zaměstnanci nesmí vykonávat vybrané práce nebo pracovat na některých pracovištích.

Seznam, zakázaných prací a pracovišť v současnosti upravuje vyhláška č. 288/2003 Sb. Nová právní úprava navazuje na původní rozsah zakázaných prací a pracovišť vymezených ve vyhlášce č. 261/1997 Sb. Tato vyhláška poprvé uceleně upravila zákaz prací a pracovišť jak pro těhotné, kojící a ženy po porodu, tak i pro mladistvé, což umožnilo zrušit řadu jednotlivých dříve platných podzákoných norem.

Mezi zakázané práce patří např. práce spojené s expozicí chemickým a fyzikálním činitelům, biologickým činitelům, celkové a lokální svalové zátěži, zátěži teplem a chladem, psychické a zrakové zátěži, dále pak práce spojené s nebezpečím (např. práce při výrobě a zpracování výbušnin nebo výbušných předmětů a zacházení s nimi, práce ve výškách a nad volnou hloubkou, na zařízeních vysokého elektrického napětí, vykonávané v prostoru uzavřených nádob nebo nádrží a na zařízeních pro výrobu, uskladňování nebo používání stlačených, kapalných nebo rozpuštěných plynů, práce, při nichž hrozí zhroucení konstrukce, staveb nebo pád předmětů, práce při ošetřování zvířat vyžadujících zvláštní péči nebo při porážení zvířat na jatkách).

Zakázanými pracovišti pak jsou pracoviště, kde je tlak vzduchu vyšší než okolní atmosférický tlak o více než 20 kPa, pracoviště, kde je koncentrace kyslíku v ovzduší nižší než 20 % objemových, nebo kde se pracuje se zdrojem ionizujícího záření.

Zákoník práce stanoví zákaz zaměstnávat mladistvé zaměstnance pracemi pod zemí při těžbě nerostů nebo při ražení tunelů a štol. Zákazy prací a pracovišť podle citované vyhlášky jsou pojaty jako absolutní, jako je tomu v případě definovaných chemických látek a směsí, kdy nerozhoduje míra expozice, ale již samotná přítomnost takové chemické látky nebo směsi nebo v případě, že jde o práci rizikovou. Ta je pak definována jako práce „*při níž je nebezpečí vzniku nemoci z povolání nebo jiné nemoci související s prací, tedy práce zařazená do kategorie třetí a čtvrté a dále práce zařazená do kategorie druhé, o níž takto rozhodne příslušný orgán ochrany veřejného zdraví nebo tak stanoví zvláštní právní předpis*“.

Za práci zařazenou do kategorie druhé - rizikové je považována práce, kterou tak zařadil příslušný orgán ochrany veřejného zdraví zpravidla z důvodu, že naměřené hodnoty se blíží hraničním přípustným hodnotám. Další zakázané práce a pracoviště v citované vyhlášce jsou pak odvozeny od druhu nebezpečí pro zdraví mladistvého jak z pohledu účinků na zdraví, tak možného vzniku úrazu.

Za rizikové práce kategorie třetí se považují práce, při nichž jsou překračovány hygienické limity a dále práce, při nichž se vyskytují opakovaně nemoci z povolání nebo statisticky významně častěji nemoci, jež lze pokládat podle současné úrovně poznání za nemoci související s prací.

Za práce kategorie čtvrté se pak považují práce, při nichž je vysoké riziko ohrožení zdraví, které nelze zcela vyloučit ani při používání dostupných a použitelných ochranných opatření.

Mimo tento výčet zakázaných prací nebo pracovišť je vždy zaměstnavatel zodpovědný za to, že „*zaměstná mladistvé pouze pracemi, které jsou přiměřené jejich fyzickému a rozumovému rozvoji, a poskytne jim při práci zvýšenou péči*“ . Poslední právní úprava v zákoníku práce pak přímo zakazuje zaměstnávat mladistvé zaměstnance pracemi, které se zřetelem k anatomickým, fyziologickým a psychickým zvláštnostem v tomto věku jsou pro ně nepřiměřené, nebezpečné nebo škodlivé jejich zdraví a pracemi, při nichž jsou vystaveni zvýšenému nebezpečí úrazu nebo při jejichž výkonu by mohli vážně ohrozit bezpečnost a zdraví ostatních zaměstnanců nebo jiných fyzických osob. Rovněž tak podle platného znění zákoníku práce je zaměstnavatel povinen zabezpečit na své náklady, aby mladiství zaměstnanci byli vyšetřeni poskytovatelem pracovně lékařských služeb před vznikem pracovního poměru a před převedením na jinou práci, pravidelně podle potřeby, nejméně však jedenkrát ročně.

Nesmí-li mladistvý zaměstnanec vykonávat práci, pro kterou se mu dostalo výchovy k povolání, protože je její výkon mladistvým zaměstnancům zakázán nebo protože podle lékařského posudku vydaného poskytovatelem pracovně lékařských služeb ohrožuje jeho zdraví, je zaměstnavatel povinen do doby, než bude mladistvý zaměstnanec moci tuto práci konat, poskytnout mu jinou přiměřenou práci odpovídající jeho kvalifikaci.

Z výše uvedeného plyne, že minimální lhůta pro periodickou prohlídku je stanovena jednou ročně, avšak v praxi se uplatňuje zpravidla pro práce s minimální mírou rizika, kterou je možné akceptovat, neboť nepředstavuje riziko pro zdraví mladistvého zaměstnance, například u administrativních činností. V ostatních případech je rozsah zakázaných prací natolik široký, že v podstatě eliminuje potenciální možnost poškození zdraví mladistvého, neboť ten takové práce vykonávat nikdy vykonávat nesměl v minulosti ani podle stávající právní úpravy.

Mimo to, zákoník práce výslovně zmiňuje, že periodickou prohlídku u mladistvého zaměstnance lze provádět „pravidelně podle potřeby“, tzn. i častěji, podle pokynů poskytovatele pracovně lékařské služby (posuzující lékař).

Zaměstnávání mladistvých zaměstnanců v pracovním poměru na dobu určitou nebo neurčitou je v ČR spíše výjimečné. Mladiství zaměstnanci se častěji uplatňují v oblasti krátkodobých úvazků ve např. ve formě prázdninových brigád. V tomto případě zákon č. 373/2011 Sb. upravuje, že „zaměstnavatel vstupní lékařskou prohlídku zajistí vždy před uzavřením dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti, má-li být osoba ucházející se o zaměstnání zařazena k práci, která je podle zákona o ochraně veřejného zdraví prací rizikovou nebo je součástí této práce činností, pro jejíž výkon jsou podmínky zdravotní způsobilosti stanoveny jinými právními předpisy (například řízení motorového vozidla); zaměstnavatel může vstupní lékařskou prohlídku vyžadovat též v případě, má-li pochybnosti o zdravotní způsobilosti osoby ucházející se o práci, která není prací rizikovou a která má být vykonávána na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti“.

Mimo periodické prohlídky vyhláška o pracovně lékařských službách a některých druzích posudkové péče umožňuje mimořádnou prohlídku, která se provádí za účelem zjištění zdravotního stavu posuzovaného zaměstnance v případě důvodného předpokladu, že došlo ke ztrátě nebo změně zdravotní způsobilosti k práci nebo pokud dojde ke zvýšení míry rizika již dříve zohledněného rizikového faktoru pracovních podmínek, tedy pokud

- a) ji nařídil orgán ochrany veřejného zdraví podle zákona o ochraně veřejného zdraví nebo tak stanoví zákon upravující využívání jaderné energie a ionizujícího záření,
- b) to v daném období vyžaduje zdravotní náročnost konkrétních pracovních podmínek,
- c) došlo ke zhoršení pracovních podmínek ve smyslu zvýšení míry rizika u rizikového faktoru, k němuž již byla posuzována zdravotní způsobilost zaměstnance,
- d) bylo opakovaně zjištěno překročení limitní hodnoty ukazatelů biologického expozičního testu, popřípadě na základě závěrů jiných vyšetření prováděných za účelem sledování zátěže organismu působením rizikových faktorů pracovních podmínek,
- e) byla při pracovně lékařské prohlídce zjištěna taková změna zdravotního stavu zaměstnance, která předpokládá změnu zdravotní způsobilosti k práci v době kratší, než je interval periodické prohlídky, nebo
- f) byl výkon práce přerušen
 1. z důvodu nemoci po dobu delší než 8 týdnů, s výjimkou výkonu práce v kategorii první podle zákona o ochraně veřejného zdraví a nejde-li o práci nebo činnost, jejíž součástí je riziko ohrožení zdraví nebo nestanoví-li jiný právní předpis jinak,
 2. v důsledku úrazu s těžkými následky, nemoci spojené s bezvědomím nebo jiné těžké újmy na zdraví, nebo
 3. z jiných důvodů na dobu delší než 6 měsíců.

Mimořádná prohlídka se dále provádí na základě žádosti předložené zaměstnavatelem nebo z podnětu zaměstnance nebo informace sdělené ošetřujícím lékařem o důvodném podezření, že změnou zdravotního stavu zaměstnance došlo ke změně zdravotní způsobilosti.

Podle vyhlášky o pracovně lékařských službách a některých druzích posudkové péče obsahuje každá pracovně lékařská prohlídka základní vyšetření, které zahrnuje:

- a) rozbor údajů o dosavadním vývoji zdravotního stavu a dosud prodělaných nemocích s cíleným zaměřením zejména na výskyt nemocí, které mohou omezit nebo vyloučit zdravotní způsobilost,
- b) pracovní anamnézu; zejména se sleduje odezva organismu na výskyt rizikových faktorů,
- c) komplexní fyzikální vyšetření, včetně orientačního vyšetření sluchu, zraku, kůže a orientačního neurologického vyšetření, s důrazem na posouzení stavu a funkce orgánů a systémů, které budou zatěžovány při výkonu práce nebo přípravě na budoucí povolání a jeho výkonu, a s přihlédnutím k případné disabilitě posuzované osoby, a základní chemické vyšetření moči ke zjištění přítomnosti bílkoviny, glukózy, ketonů, urobilinogenu, krve a pH moči.

Základní vyšetření se rozšiřuje o další odborná vyšetření, jestliže taková vyšetření

- a) stanoví jiný právní předpis,
- b) jsou prováděna na základě rozhodnutí orgánu ochrany veřejného zdraví podle zákona o ochraně veřejného zdraví,
- c) stanoví příloha č. 2 k výše uvedené vyhlášce pro práce rizikové podle zákona upravujícího ochranu veřejného zdraví nebo pro práce s rizikem ohrožení zdraví, nebo
- d) jsou indikována posuzujícím lékařem,
 - 1. pokud je to k vyloučení nemocí, které omezují nebo vylučují zdravotní způsobilost k práci nebo vzdělávání nebo v průběhu vzdělávání, potřebné nebo to pracovní podmínky vyžadují,
 - 2. na základě zhodnocení ukazatelů biologických expozičních testů nebo jiných vyšetření a jejich dynamiky, a to za účelem sledování zátěže organismu působením rizikových faktorů pracovních podmínek.

Vyšší ochrana zdraví mladistvých zaměstnanců při práci je v ČR tradičně vnímána jako pozitivní, neboť zohledňuje jejich fyzickou a psychickou nezralost. Rozsah preventivní péče o zdraví mladistvých stanovený platnými právními předpisy garantuje ochranu mladistvých zaměstnanců před poškozením zdraví při výkonu práce.

ČLÁNEK 7, ODSTAVEC 10

S cílem zajistit účinný výkon práva na spravedlivé pracovní podmínky se smluvní strany zavazují:

10. zajistit zvláštní ochranu před fyzickým a mravním ohrožením, jemuž jsou děti a mládež vystaveny, zejména proti takovému ohrožení, které vyplývá přímo nebo nepřímo z jejich práce.

Aktualizace národní zprávy

Kriminalizace držení dětské pornografie

V červenci 2014 byla přijata novela trestního zákoníku, která **zvyšuje ochranu občanů před obchodováním s lidmi a ochranu dětí před sexuálními útoky** na úroveň, kterou požaduje EU.

Výše uvedeným zákonem došlo k novelizaci trestního zákoníku, kde se doplňují **dvě nové skutkové podstaty**. Jednak jde o trestný čin *účast na pornografickém představení* (nový § 193a), kde se nově bude postihovat účast na pornografickém představení, ve kterém účinkuje dítě. Dále se doplňuje trestný čin *navazování nedovolených kontaktů s dítětem* (nový § 193b), který zakotvuje trestnost úmyslného jednání, při němž navrhne dospělá osoba setkání dítěti, které nedosáhlo věku pohlavní dospělosti, s cílem spáchat na něm trestný čin pohlavního zneužití nebo obdobné trestné činy. Taktéž se **zákonem rozšířila stávající skutková podstata trestného činu výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií** (§ 192), kde se doplňuje postih úmyslného získávání přístupu k dětské pornografii prostřednictvím informačních nebo komunikačních technologií.

Podle článku 5 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/93/EU ze dne 13. prosince 2011 o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2004/68/SVV, se úmyslné získávání přístupu k dětské pornografii prostřednictvím informačních a komunikačních technologií trestá odnětím svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně jeden rok. Ke splnění tohoto požadavku se navrhuje doplnění skutkové podstaty v § 192 trestního zákoníku výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií. Dále dochází k legislativně technickým úpravám v návaznosti na přečíslování odstavců. Také se navrhuje snížení horní hranice trestní sazby u § 192 odst. 1, a to ze dvou let na jeden rok. Snížením hranice trestní sazby u § 192 odst. 1 a 2 došlo také ke srovnání s trestní sazbou u navrhovaného § 193b. Důvodem pro tuto změnu byla snaha co nejvíce vystihnout společenskou škodlivost takového jednání.

Podle článku 4 odst. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/93/EU ze dne 13. prosince 2011 o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2004/68/SVV, má být postizitelná úmyslná účast na pornografickém představení, ve kterém účinkuje dítě, přičemž se požaduje rozdělení sankcí. Nedosáhlo-li dítě věku pohlavní zletilosti, má hrozit pachateli trest odnětí svobody až na dvě léta; trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně jeden rok má hrozit pachateli, jestliže dítě tohoto věku dosáhlo. Podle článku 2 písm. e) výše uvedené směrnice se „pornografickým představením“ rozumí živé vystoupení určené určitému publiku, a to i prostřednictvím informačních a komunikačních technologií.

Trestní zákoník se dále doplňuje o trestný čin navazování nedovolených kontaktů s dítětem (§ 193b), který ukládá zajištění trestnosti úmyslného jednání, při němž navrhne dospělá osoba prostřednictvím informačních nebo komunikačních technologií setkání dítěti, které nedosáhlo věku pohlavní zletilosti, s cílem spáchat trestný čin pohlavního zneužití nebo další obdobné trestné činy. Požadovaná je trestní sankce ve výši nejméně jeden rok odnětí svobody.

Rovněž byl novelizován zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim – byly doplněny další trestné činy, za které mohou být právnické osoby stíhány (trestný čin znásilnění, účast na pornografickém představení a navazování nedovolených kontaktů s dítětem).

§ 192

Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií

(1) Kdo přechovává fotografické, filmové, počítačové, elektronické nebo jiné pornografické dílo, které zobrazuje nebo jinak využívá dítě nebo osobu, jež se jeví být dítětem, bude potrestán odnětím svobody až na dva roky.

(2) Stejně bude potrestán ten, kdo prostřednictvím informační nebo komunikační technologie získá přístup k dětské pornografii.

(3) Kdo vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, činí veřejně přístupným, zprostředkuje, uvede do oběhu, prodá nebo jinak jinému opatří fotografické, filmové, počítačové, elektronické nebo jiné pornografické dílo, které zobrazuje nebo jinak využívá dítě nebo osobu, jež se jeví být dítětem, anebo kdo kořistí z takového pornografického díla, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(4) Odnětím svobody na dvě léta až šest let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 3

- a) jako člen organizované skupiny,
- b) tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem, nebo
- c) v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.

(5) Odnětím svobody na tři léta až osm let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 3

- a) jako člen organizované skupiny působící ve více státech, nebo
- b) v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.

§ 193

Zneužití dítěte k výrobě pornografie

(1) Kdo přiměje, zjedná, najme, zláká, svede nebo zneužije dítě k výrobě pornografického díla nebo kořistí z účasti dítěte na takovém pornografickém díle, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až šest let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

- a) jako člen organizované skupiny, nebo
- b) v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.

(3) Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

- a) jako člen organizované skupiny působící ve více státech, nebo
- b) v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.

§ 193a

Účast na pornografickém představení

Kdo se účastní pornografického představení nebo jiného obdobného vystoupení, ve kterém účinkuje dítě, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

§ 193b

Navazování nedovolených kontaktů s dítětem

Kdo navrhne setkání dítěti mladšímu patnácti let v úmyslu spáchat trestný čin podle § 187 odst. 1, § 192, § 193, § 202 odst. 2 nebo jiný sexuálně motivovaný trestný čin, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

Obchodování s lidmi (§ 168 trestního zákoníku)

Stejnou novelou trestního zákoníku, přijatou v červenci 2014 byla provedena úprava § 168 odst. 1 a 2 v návaznosti na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/629/SVV. K zajištění důsledné implementace čl. 2 odst. 1 této směrnice bylo v úvodní části textu doplněno slovo „přijme“ a slovo „jiným“ bylo vypuštěno. Tím je umožněn doposud chybějící postih pachatelů, kteří oběť obchodování s lidmi přijímají do své dispozice.

Slovo „jiným“ bylo vloženo do § 168 odst. 1 a 2 na začátek písmene a) a b), a to proto, aby bylo zabráněno překrývání skutkových podstat v trestním zákoníku a zároveň bylo vyhověno požadavkům směrnice (např. možnost překrývání trestného činu obchodování s lidmi s trestným činem svádění k pohlavnímu styku dle § 202 trestního zákoníku). Touto úpravou budou současně splněny také požadavky vycházející z Protokolu o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zejména se ženami a dětmi, který doplňuje Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, ze dne 15. listopadu 2000, podepsaného za Českou republiku dne 12. prosince 2002.

§ 168

Obchodování s lidmi

(1) Kdo přiměje, zjedná, najme, zláká, svede, dopraví, ukryje, zadržuje, přijme nebo vydá dítě, aby ho bylo užito

- a) jiným k pohlavnímu styku nebo k jiným formám sexuálního zneužívání nebo obtěžování anebo k výrobě pornografického díla,
 - b) jiným k odběru tkáně, buňky nebo orgánu z jeho těla,
 - c) k službě v ozbrojených silách,
 - d) k otroctví nebo nevolnictví, nebo
 - e) k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování, anebo kdo kořistí z takového jednání,
- bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až deset let.

(2) Stejně bude potrestán, kdo jinou osobu než uvedenou v odstavci 1 za použití násilí, pohrůžky násilí nebo jiné těžké újmy nebo lsti anebo zneužívaje jejího omylu, tísně nebo závislosti, přiměje, zjedná, najme, zláká, svede, dopraví, ukryje, zadržuje, přijme nebo vydá, aby jí bylo užito

- a) jiným k pohlavnímu styku nebo k jiným formám sexuálního zneužívání nebo obtěžování anebo k výrobě pornografického díla,
- b) jiným k odběru tkáně, buňky nebo orgánu z jejího těla,
- c) k službě v ozbrojených silách,
- d) k otroctví nebo nevolnictví, nebo
- e) k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování, anebo kdo kořistí z takového jednání.

(3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,
- b) vydá-li takovým činem jiného v nebezpečí těžké újmy na zdraví nebo smrti,
- c) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch, nebo
- d) spáchá-li takový čin v úmyslu, aby jiného bylo užito k prostituci.

(4) Odnětím svobody na osm až patnáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

- a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 těžkou újmu na zdraví,
- b) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu, nebo
- c) spáchá-li takový čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech.

(5) Odnětím svobody na deset až osmnáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 smrt.

(6) Příprava je trestná.

Kriminalizace držení dětské pornografie

Dne 1. ledna 2010 nabyl účinnosti zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, který v § 192 postihuje držení dětské pornografie pro vlastní potřebu.

§ 192

Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií

(1) Kdo přechovává fotografické, filmové, počítačové, elektronické nebo jiné

pornografické dílo, které zobrazuje nebo jinak využívá dítě, bude potrestán odnětím svobody až na dva roky.

(2) Kdo vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, činí veřejně přístupným, zprostředkuje, uvede do oběhu, prodá nebo jinak jinému opatří fotografické, filmové, počítačové, elektronické nebo jiné pornografické dílo, které zobrazuje nebo jinak využívá dítě, anebo

kdo kořistí z takového pornografického díla,
bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(3) Odnětím svobody na dvě léta až šest let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 2

a) jako člen organizované skupiny,

b) tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem, nebo

c) v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.

(4) Odnětím svobody na tři léta až osm let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 2

a) jako člen organizované skupiny působící ve více státech, nebo

b) v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.

Za přechovávání se považuje jakýkoli způsob držení dětské pornografie. Není nutné, aby měl pachatel dětskou pornografii přímo u sebe, postačí, že ji má ve své moci (např. ve své e- mailové poště, která je uložena na serveru internetového poskytovatele služeb).

Strategický dokument **Národní strategie prevence násilí na dětech v ČR na období 2008-2018**, nadále identifikuje následující priority:

- změna postojů společnosti s cílem nulové tolerance násilí vůči dětem na základě široké víceméně permanentní veřejné kampaně
- podpora primární prevence v širokém kontextu,
- profesionalita odborníků a dostupnost služeb pro ohrožené děti,
- sběr dat a
- participace dětí na rozhodování o věcech, které se jich bezprostředně týkají.

<http://www.vlada.cz/assets/ppov/rlp/dokumenty/strategie-prevence-nasili-na-detech/Strategie-proti-nasili-na-detech.pdf>

ČLÁNEK 8: PRÁVO ZAMĚSTNANÝCH ŽEN NA OCHRANU

S cílem zajistit účinný výkon práva zaměstnaných žen na ochranu se smluvní strany zavazují:

1. poskytnout ženám před a po narození dítěte volno v celkové délce nejméně 12 týdnů tak, že v této době obdrží placené volno nebo přiměřené dávky sociálního zabezpečení nebo podporu z veřejných fondů,
2. považovat za nezákonné, jestliže zaměstnavatel dá pracovníci výpověď v době její nepřítomnosti, kdy je na mateřské dovolené, nebo tak, aby výpovědní lhůta skončila během takové nepřítomnosti,
3. stanovit, aby matky kojící své děti měly pro tento účel nárok na dostatek volného času.

ČLÁNEK 8, Odstavec 1

S cílem zajistit účinný výkon práva zaměstnaných žen na ochranu se smluvní strany zavazují:

1. poskytnout ženám před a po narození dítěte volno v celkové délce nejméně 12 týdnů tak, že v této době obdrží placené volno nebo přiměřené dávky sociálního zabezpečení podporu z veřejných fondů,

V referenčním období nedošlo k žádným změnám. Zaměstnaným ženám jsou garantována práva v souladu s požadovaným rozsahem.

ČLÁNEK 8, ODSTAVEC 2

S cílem zajistit účinný výkon práva zaměstnaných žen na ochranu se smluvní strany zavazují:

2. považovat za nezákonné, jestliže zaměstnavatel dá pracovníci výpověď v době její nepřítomnosti, kdy je na mateřské dovolené, nebo tak, aby výpovědní lhůta skončila během takové nepřítomnosti,

S účinností od 1. 1. 2012 došlo k novelizaci zákoníku práce, která se mj. zahrnovala i změnu ustanovení § 54, které výslovně stanoví zákaz výpovědi z důvodu organizačních změn těhotné zaměstnankyni, zaměstnankyni, která čerpá mateřskou dovolenou nebo zaměstnance v době, kdy čerpá rodičovskou dovolenou do doby, po kterou je žena oprávněna čerpat mateřskou dovolenou. Tím byla právní úprava uvedena v soulad s požadavky ESCh.

Nová úprava § 54 zákoníku práce ve znění účinném od 1. 1. 2012:

§ 54

Zákaz výpovědi podle § 53 se nevztahuje na výpověď danou zaměstnanci

a) pro organizační změny uvedené v § 52 písm. a) a b); to neplatí v případě organizačních změn uvedených v § 52 písm. b), jestliže se zaměstnavatel přemísťuje v mezích místa (míst) výkonu práce, ve kterých má být práce podle pracovní smlouvy vykonávána,

b) pro organizační změny uvedené v § 52 písm. b); **to neplatí v případě těhotné zaměstnankyně, zaměstnankyně, která čerpá mateřskou dovolenou, nebo zaměstnance v době, kdy čerpá rodičovskou dovolenou do doby, po kterou je žena oprávněna čerpat mateřskou dovolenou,**

c) z důvodu, pro který může zaměstnavatel okamžitě zrušit pracovní poměr, pokud nejde o zaměstnankyni na mateřské dovolené nebo o zaměstnance v době čerpání rodičovské dovolené do doby, po kterou je žena oprávněna čerpat mateřskou dovolenou; byla-li dána zaměstnankyni nebo zaměstnanci z tohoto důvodu výpověď před nástupem mateřské dovolené (rodičovské dovolené) tak, že by výpovědní doba uplynula v době této mateřské dovolené (rodičovské dovolené), skončí výpovědní doba současně s mateřskou dovolenou (rodičovskou dovolenou),

d) pro jiné porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci [§ 52 písm. g)] nebo porušení jiné povinnosti zaměstnance stanovené v § 301a zvlášť hrubým způsobem [§ 52 písm. h)]; to neplatí, jde-li o těhotnou zaměstnankyni, zaměstnankyni čerpající mateřskou dovolenou, nebo o zaměstnance anebo zaměstnankyni, kteří čerpají rodičovskou dovolenou.

ČLÁNEK 8, Odstavec 3

S cílem zajistit účinný výkon práva zaměstnaných žen na ochranu se smluvní strany zavazují:

3. stanovit, aby matky kojící své děti měly pro tento účel nárok na dostatek volného času.

Výbor zjistil, že ženy – zaměstnankyně s dítětem do jednoho roku věku pracující na částečný úvazek musí odpracovat nejméně polovinu běžné týdenní pracovní doby, aby jim vznikl nárok na půlhodinovou přestávku ke kojení. Výbor žádá informaci, jaká ochrana je poskytována ženám, jejichž úvazek je kratší, než polovina stanovené týdenní pracovní doby, například dva celé dny dvakrát v týdnu. Rovněž se táže, zda je stejný režim aplikován ve veřejném i soukromém sektoru.

V souladu s § 242 zákoníku práce je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnankyni, která kojí své dítě, kromě přestávek v práci, zvláštní přestávky ke kojení.

Zaměstnankyni, která pracuje po stanovenou týdenní pracovní dobu (40 hod. týdně, 8 hodin denně), přísluší na každé dítě do konce 1 roku jeho věku 2 půlhodinové přestávky na kojení a v dalších 3 měsících jedna půlhodinová přestávka za směnu. Pracuje-li žena po kratší pracovní dobu, avšak alespoň polovinu týdenní pracovní doby (20 hodin týdně, 4 hodiny denně), přísluší jí jedna půlhodinová přestávka na každé dítě do konce 1 roku jeho věku.

V souladu s požadavky Charty se přestávky ke kojení započítávají do pracovní doby a přísluší za ně náhrada mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku.

Na dotaz Výboru, v jakém rozsahu je poskytována ochrana kojícím ženám, pracujícím na úvazek kratší, než je stanovená týdenní pracovní doba, uvádíme, že zákon chrání zaměstnance vymezením minimálního možného rozsahu práva na přestávky v práci, které je zaměstnavatel zaměstnanci povinen poskytnout. Vzhledem k individuálním potřebám žen i individuální potřebě četnosti kojení dětí zákon vytváří větší prostor pro individuální poskytnutí přestávek, které si žena může rozvrhnout podle svých potřeb, a to i do několika kratších úseků.

Vyjma přestávek ke kojení má zaměstnankyně právo na přestávku v práci na jídlo a oddech v délce 30 min., kterou je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnanci nejpozději po 6 odpracovaných hodinách (vymezeno jako minimální délka přestávky a nejzazší možná hranice odpracované doby). Přestávku je možné rozdělit na více částí, alespoň jedna její část však musí činit nejméně 15 minut.

Zákoník práce neumožňuje výkon závislé práce mimo jeho působnost, z čehož vyplývá, že tato právní úprava reguluje všechny pracovněprávní vztahy, tj. ve veřejném i soukromém sektoru.

ČLÁNEK 16: PRÁVO RODINY NA SOCIÁLNÍ, PRÁVNÍ A HOSPODÁŘSKOU OCHRANU

S cílem zajistit nezbytné podmínky pro plný rozvoj rodiny, která je základní jednotkou společnosti, se smluvní strany zavazují podporovat ekonomickou, právní a sociální ochranu rodinného života takovými prostředky, jako jsou rodinné dávky, daňová opatření, poskytování bydlení pro rodiny, dávek novomanželům, a jinými vhodnými prostředky.

Sociální ochrana – bydlení pro rodiny

Z předchozích zpráv se Výbor dozvěděl o podpoře výstavby dotovaných bytů, sociálního bydlení a pomoci při pořizování prvního bydlení osobám do 36 let věku. Výbor se ptá, zda uvedená opatření jsou výhodná, přiměřená a dostupná i pro rodiny s nízkými příjmy, pokrývají-li poptávku po bydlení přizpůsobenému potřebám rodin a zda je zajištěno rovné zacházení v této oblasti s příslušníky ostatních členských zemí ESCh; žádá rovněž aktuální informace (včetně statistik) a změny uskutečněné v referenčním období.

Podle článku 16 musí smluvní strany propagovat poskytování přiměřené nabídky bydlení pro rodiny, brát v úvahu potřeby rodin ve svých politikách a zajistit, aby stávající bydlení mělo odpovídající úroveň a velikost vzhledem ke složení dané rodiny, a zahrnovalo nezbytné služby, jako je topení a elektřina.

Investiční podpora vlastnického bydlení pro mladé:

V letech 2010 až 2013 bylo možné poskytovat investiční podporu vlastnického bydlení osobám do 36 let prostřednictvím následujících nástrojů:

- Nařízení vlády č. 249/2002 Sb., o podmínkách poskytování příspěvků k hypotečnímu úvěru osobám mladším 36 let. Podpora je poskytována z prostředků MMR formou úrokové dotace na nákup starší nemovitosti.
- Nařízení vlády č. 616/2004 Sb., o použití prostředků Státního fondu rozvoje bydlení formou úvěru na úhradu části nákladů spojených s výstavbou nebo pořízením bytu některými osobami mladšími 36 let.
- Nařízení vlády č. 28/2006 Sb., o podmínkách použití finančních prostředků Státního fondu rozvoje bydlení formou úvěru ke krytí části nákladů spojených s modernizací bytu některými osobami mladšími 36 let, ve znění pozdějších předpisů.

Přehled poskytnutých podpor v letech 2010 až 2013 je uveden v dokumentu Vybrané údaje o bydlení 2013 (str. 19), který je zveřejněn na internetových stránkách MMR na adrese:

<http://www.mmr.cz/cs/Stavebni-rad-a-bytova-politika/Bytova-politika/Statistiky-Analyzy/Statistiky-z-oblasti-bytove-politiky/Vybrane-udaje-o-bydleni/Vybrane-udaje-o-bydleni-2013>.

Údaje jsou k dispozici jen v českém jazyce, ale v současné době se připravuje anglická verze, která bude rovněž zveřejněna na webových stránkách MMR.

Na otázku, zda jsou podpory výhodné, přiměřené a dostupné pro rodiny s nízkými příjmy sdělujeme, že

- Podpora mladých rodin prostřednictvím hypotečního úvěrování zvyšuje dostupnost hypotečního úvěru, podporu nelze získat bez komerčního hypotečního úvěru; výše podpory je odvozena od tržních úrokových sazeb v přímé úměře, v současné době je díky nízkým úrokovým sazbám příspěvek nulový;

- Podpora sociálního bydlení je zacílena na vznik nájemních bytů určených pro sociální bydlení. Cílovou skupinu tvoří senioři, osoby se zdravotním postižením, nízkopříjmové domácnosti či domácnosti s jiným sociálním handicapem, který je znevýhodňuje na trhu s bydlením, cílová skupina není určena etnicky, ale podle sociální situace osoby a její domácnosti.

V žádném z nástrojů není obsažena žádná rasová nebo národnostní diskriminace, popřípadě omezení podpory podle státní příslušnosti. Podpory jsou však vypláceny k nemovitostem na celém území České republiky.

Podle článku 16 musí smluvní strany propagovat poskytování přiměřené nabídky bydlení pro rodiny, brát v úvahu potřeby rodin ve svých politikách a zajistit, aby stávající bydlení mělo odpovídající úroveň a velikost vzhledem ke složení dané rodiny, a zahrnovalo nezbytné služby jako je topení a elektřina. Dále se závazek propagovat a poskytovat bydlení vztahuje i na zajištění bezpečného užívání vlastnictví, které je nezbytnou podmínkou pro zajištění smysluplného rodinného života ve stabilním prostředí. Výbor připomíná, že tato povinnost se vztahuje na zajištění ochrany před nezákonným vystěhováním.

Nový občanský zákoník zakotvuje, za účelem ochrany nájemce, novinku v uzavírání nájemní smlouvy k bytu. Pokud nájemce užívá byt po dobu tří let v dobré víře, že nájem je po právu, považuje se nájemní smlouva za řádně uzavřenou (§ 2238). Jedná se o tzv. faktický nájem. Zabraňuje se tak jednání pronajímatelů, kteří neuzavřou s nájemci nájemní smlouvu písemně, a poté není nájemce chráněn, když se pronajímatel rozhodne nájem ukončit. I když zákon vyžaduje, aby smlouva o nájmu bytu byla uzavřena v písemné formě, nemůže nedostatek formy namítnout pronajímatel vůči nájemci (§ 2237). Jde o prvek respektu nejen ke svobodné vůli stran, ale také o prvek ochrany poctivého nájemce. Za dodržení písemné formy tím nový občanský zákoník činí odpovědným pronajímatele.

Ústavněprávní základy bezplatné právní pomoci jsou dány článkem 37 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Zmíněný článek stanovuje, že každý má právo na bezplatnou právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení. Ve spojení s článkem 42 odst. 2 Listiny má na bezplatnou právní pomoc právo každý. Z článku 37 Listiny je tedy možné dovodit, že bezplatná právní pomoc je vázána na řízení a za podmínek stanovených zákonem je na ni právní nárok.

Nárok na bezplatnou právní pomoc je zakotven v zákoně č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění. Tento zákon přiznává každému účastníkovi soudního řízení právo, aby ho před soudem zastupoval právní zástupce (právník, advokát). Tento zákon současně určuje, že pokud účastník soudního řízení požádá soud, může mu být přiznán nárok na bezplatnou právní pomoc a může mu být přidělen právník zdarma.

Občanský soudní řád v § 30 odst. 1 stanovuje právo účastníka řízení na ustanovení právního zástupce, pokud o to soud požádá, a to za předpokladu, že byl účastník soudem osvobozen od soudních poplatků. Není specifikováno, jakého právního zástupce soud ustanoví, zda půjde o advokáta, notáře, patentového poradce či zástupce odboru nebo sdružení. Odstavec druhý stanovuje, že pokud to vyžaduje ochrana zájmů účastníka, nebo jde o řízení, ve kterém je povinné zastoupení advokátem, soud ustanoví advokáta.

V trestním řízení je bezplatná právní pomoci upravena v trestním řádu v § 33 odst. 2, podle něhož má obviněný, který nemá dostatek prostředků na vlastní obhajobu, právo na ustanovení obhájce. O tom rozhoduje v přípravném řízení soudce, v řízení před soudem

předseda senátu. Obviněnému může být obhájce ustanoven jak na základě žádosti, tak bez ní, v přípravném řízení na návrh státního zástupce.

Přístup k bezplatné právní pomoci upravuje i zákon o advokacii. Zákon v § 18, 19 a 20 upravuje podmínky, za kterých advokáti bezplatnou právní pomoc poskytují. Je to jediná norma, která dává žadateli možnost požádat o bezplatnou právní pomoc před zahájením soudního řízení.

Kromě výše uvedených případů, kdy je bezplatná právní pomoc poskytována na základě některého ze zákonných předpisů, existují i další možnosti. Bezplatné právní poradenství nebo právní pomoc je poskytována celou řadou nejrůznějších subjektů. Jedná se o různé neziskové organizace, občanská sdružení a další subjekty, které vedle dalších obecně prospěšných aktivit zajišťují i bezplatné právní poradenství.

Státní orgány musí rovněž dbát, na to, aby nebyla přerušena dodávka důležitých služeb, jako je voda, elektřina a telefon. K posouzení souladu s článkem 16 žádá Výbor informace o výše uvedených bodech.

Podpora bydlení pro nízkopříjmové domácnosti obecně, včetně podpory bydlení pro rodiny, je zajišťována prostřednictvím sociálních transferů – příspěvku na bydlení a doplatku na bydlení. Tyto transfery umožňují domácnostem hradit přiměřené náklady na bydlení s ohledem na místní podmínky (tzv. normativní náklady na bydlení), které zahrnují také náklady na služby spojené s bydlením (elektřina, voda, vytápění).

Problematika ochrany nájmu bytů je upravena občanským zákoníkem, který specifikuje ochranu nájemníků i povinnosti pronajímatelů. Občanský zákoník mj. stanoví povinnost pronajímatele odstraňovat vady, které brání užívání bytu, a také minimální standardy pro byty, podmínky pro jejich vytápění apod.

Aktuálně jsou projednávány legislativní změny (novela zákona o pomoci v hmotné nouzi a zákona o ochraně veřejného zdraví), jejichž cílem je upřesnit a přísněji definovat standardy pro ubytovací zařízení, které slouží k přechodnému ubytování mimo byty.

Výbor žádá o detailní informaci ohledně kroků přijatých k zajištění práva na bydlení romských rodin, a jakého pokroku bylo dosaženo.

Základním východiskem pro řešení nepříznivé bytové situace znevýhodněných Romů je zvýšení jejich prostorové mobility tak, aby měli možnost bydlet i mimo sociálně vyloučené lokality, zvýšení dostupnosti bydlení pro nízkopříjmové romské domácnosti, důsledné prosazování rovného přístupu k bydlení a včasná prevence jeho ztráty. Za účelem zlepšení bytové situace ohrožených skupin obyvatelstva přijala vláda ČR svým usnesením č. 524 ze dne 13. července 2011 Koncepci bydlení ČR do roku 2020 (dále jen „Koncepce“). Koncepce stanovuje několik úkolů, které mají přímou vazbu na zvýšení dostupnosti bydlení pro osoby ohrožené sociálním vyloučením a vedou ke komplexnímu řešení sociálního bydlení v ČR.

Základní cíle Koncepce se zaměřují zejména na zvýšení dostupnosti přiměřeného bydlení ve všech formách bydlení, na vytváření stabilního právního prostředí pro oblast bydlení a na trvalé zvyšování kvality bydlení.

Koncepcí jsou navrženy nové směry v oblasti bydlení:

- vyváženější míra podpory vlastnického a nájemního bydlení

- zvýšení dostupnosti bydlení pro sociálně definované skupiny obyvatel (senioři, domácnosti ohrožené sociálním vyloučením, osoby s nízkými příjmy, osoby se zdravotním postižením aj.)
- snižování energetické náročnosti bydlení – energeticky náročný provoz bytového fondu se promítá do vysokého zatížení domácností výdaji na energie
- státní pomoc při řešení bytové situace obětí živelních pohrom
- zlepšení využití fondů EU v letech 2014 – 2020
- stabilní legislativní prostředí v oblasti nájmu bytu a vlastnictví bytu
- zlepšení kvality bydlení

Podporou realizovanou z rozpočtových prostředků MMR a Státního fondu rozvoje bydlení je zvyšována jak dostupnost bydlení, zvyšování nabídky bydlení se sociálním určením, tak i zvyšování kvality bydlení.

Investiční podpora sociálního bydlení

- MMR každoročně poskytuje dotace na výstavbu nájemních bytů pro sociální bydlení podle programu Podpora výstavby podporovaných bytů. Cílem podpory je vznik nájemních bytů sloužících k poskytování sociálního bydlení pro osoby, které mají ztížený přístup k bydlení v důsledku zvláštních potřeb vyplývajících z jejich nepříznivé sociální situace (např. věk, zdravotní stav nebo sociální okolnosti jejich života). Dotace je poskytována na novou výstavbu, rekonstrukce stávajících staveb a pořízení, při kterém vzniknou nájemní byty pro sociální bydlení.

Podmínky nakládání s byty stanovují příjmový limit, který nesmí přesáhnout budoucí nájemce v případě, že se nejedná o osobu starší 70 let nebo osobu se zdravotním postižením. Budoucí nájemci jsou definováni sociální situací, nikoliv státní nebo etnickou příslušností. Rovné zacházení v této oblasti je tedy zajištěno jak příslušníkům ostatních členských zemí ESCh, tak i romským rodinám.

V letech 2010 – 2013 byla poskytnuta dotace na výstavbu 1 317 podporovaných bytů.

- V roce 2011 vstoupilo v platnost nové nařízení vlády č. 284/2011 Sb., o podmínkách poskytnutí a použití finančních prostředků Státního fondu rozvoje bydlení formou úvěru na podporu výstavby nájemních bytů na území České republiky. Úvěr je poskytován právnickým nebo fyzickým osobám (včetně měst a obcí) na novou výstavbu bytových domů s nájemními byty, případně na rekonstrukce existujících staveb, ze kterých vzniknou bytové domy s nájemními byty.
- V případě výstavby nájemních bytů pro sociální bydlení (cílovou skupinou jsou senioři starší 65 let, osoby se zdravotním postižením, osoby s nízkými příjmy a osoby, které byly připraveny o bydlení v důsledku živelní pohromy) lze čerpat úvěr se zvýhodněnou úrokovou sazbou.

Výbor bere na vědomí účast ČR v projektu Dekády romské integrace 2005 - 2015 spolu se zásadními prohlášeními ve zprávě a s odkazem na šetření situace Romů. Dále bere na vědomí založení Agentury pro sociální začleňování v romských komunitách v lednu roku 2008, jejímž cílem je pomáhat místním úřadům, a to zejména vydáváním pokynů. Výbor tyto pozitivní kroky vítá, ale konstatuje, že ve zprávě není nic o tom, jak jsou tyto principy uplatňovány v praxi a jaký mají vliv na romské rodiny. Žádá proto, aby další zpráva obsahovala vyjádření, zda je romským rodinám garantována stejná sociální, právní a hospodářská ochrana a popis opatření přijatých v této oblasti.

Agentura pro sociální začleňování se od roku 2008 zaměřuje na sociální začleňování Romů žijících v sociálně vyloučených lokalitách. Základním strategickým dokumentem pro práci Agentury je Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na roky 2011 -2015, která stanovuje konkrétní cíle v oblasti boje proti vícenásobnému sociálnímu vyloučení, včetně dílčích cílů pro oblast bydlení. Naplnění většiny těchto cílů je reálné do konce roku 2015. Součástí těchto cílů je např. pilotní testování systému prostupného bydlení pro romské domácnosti s garancí v nejvyšším stupni (ve městech Brno, Cheb, Litoměřice), které má ověřit možnosti jeho širšího zavedení v České republice.

Agentura působí v sociálně vyloučených lokalitách v těch obcích, které projevíly zájem o spolupráci při řešení problematiky sociálního vyloučení Romů a byly ke spolupráci vybrány po posouzení jejich situace Monitorovacím výborem Agentury sestávajícím ze zástupců ministerstev, neziskových organizací, Svazu měst a obcí a Rady vlády pro záležitosti romské menšiny. Každý rok je zahájena spolupráce s osmi až deseti obcemi. Činnost Agentury se zaměřuje na vytvoření lokálního partnerství zainteresovaných institucí tak, aby byly v lokalitách koordinovaně řešeny různé aspekty sociálního vyloučení, např. ve vzdělávání, prevenci kriminality, zadlužení, sociální práci, zaměstnanosti nebo bydlení. Spolupráce trvá standardně tři roky, což je dostatečné období na zahájení pozitivních změn, a následně je obci poskytována vzdálená podpora. Působení Agentury v lokalitách je na konci tříletého období vyhodnoceno a srovnáno s výchozím stavem na začátku spolupráce.

Jednou z lokalit, ve které Agentura působila, je i obec Obrnice, jejíž starostka byla za integraci Romů oceněna cenou Rady Evropy. Město Kadaň získalo za doby své spolupráce s Agenturou ocenění Gypsy spirit. Působení Agentury v lokalitách vedlo k řadě pozitivních změn. V oblasti bydlení se jedná např. o rekonstrukci domů v romské lokalitě Chánov ve městě Most (se současným zaměstnáváním dlouhodobě nezaměstnaných Romů), zavedení různých pojmenovaných systémů prostupného bydlení (na základě přístupu „housing ready“), které umožňují romským domácnostem získat bydlení mimo sociálně vyloučenou lokalitu (např. města Hodonín, Kadaň, Kolín, Mělník).

V souvislosti s účinností antidiskriminačního zákona se problematice diskriminace v přístupu k bydlení věnuje také Veřejný ochránce práv, který šetří podezření z diskriminace při přístupu k bydlení na základě etnicity (viz <http://www.ochrance.cz/diskriminace/pripady-ochrance/diskriminace-dle-oblasti/bydleni/>).

Aktivita Agentury a Veřejného ochránce práv mají dopady především v jednotlivých lokalitách nebo řešených případech, v přípravě je však komplexní řešení problematiky (viz odpověď níže).

Výbor žádá o detailní informaci ohledně kroků přijatých k zajištění práva na bydlení romských rodin, a jaké pokroku bylo dosaženo.

Problematika bydlení je součástí přijatých strategických dokumentů, zejména Strategie boje proti sociálnímu vyloučení a Strategie romské integrace, které stanovují dílčí cíle v této oblasti. Zároveň probíhá od roku 2011 diskuze o Komplexním řešení sociálního bydlení. Podle aktuálního plánu legislativních činností vlády ČR bude do konce roku 2014 předložena Koncepce sociálního bydlení, na základě které bude přijat zákon o sociálním bydlení s předpokládanou účinností od 1.1.2017. Koncepce a zákon budou komplexně řešit problematiku zajištění důstojného bydlení pro všechny domácnosti, které si je nemohou vlastními silami zajistit, včetně domácností Romů. Dále probíhá příprava Integrovaného regionálního operačního programu pro čerpání prostředků z Evropského fondu regionálního

rozvoje na období 2014 – 2020, ve kterém jednou z priorit je výstavba sociálního bydlení v regionech se sociálně vyloučenými romskými lokalitami. Připravovaná legislativa a investiční prostředky z IROP jsou příslibem pro zlepšení bytové situace rodin v následujících letech.

Česká republika neshromažďuje statistická data o jednotlivých etnických skupinách.

Výbor požaduje, aby příští zpráva obsahovala podrobné informace o opatřeních přijatých za účelem zlepšení situace romských rodin, a zejména o tom, do jaké míry bylo dosaženo cílů Dekády romské integrace.

Výbor pro Evropskou platformu a Dekádu romské inkluze je stálým orgánem Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a dlouhodobě se zabývá zapojením ČR do mezinárodní iniciativy Dekáda romské inkluze 2005–2015, k níž vláda přistoupila v roce 2005. Členové výboru hledají způsoby a sledují míru naplňování a efektivitu opatření Akčního plánu Dekády romské inkluze 2005–2015. Výbor se zabývá i evropskou dimenzí začleňování Romů v souvislosti s povýšením tématu romské integrace a jeho začleněním do agendy Evropské unie.

Zpráva Dekády romské inkluze je k dispozici na www.romadecade.org.

Výbor dále bere na vědomí, že Ministerstvo práce a sociálních věcí dostává podporu z Evropského sociálního fondu, chybí však informace o tom, jak jsou tyto finanční prostředky využívány. Výbor tyto pozitivní kroky vítá, ale konstatuje, že ve zprávě není nic o tom, jak jsou tyto principy uplatňovány v praxi a jaký mají vliv na romské rodiny. Žádá proto, aby další zpráva obsahovala vyjádření, zda je romským rodinám garantována stejná sociální, právní a hospodářská ochrana a popis opatření přijatých v této oblasti.

Ministerstvo práce a sociálních věcí využívá prostředky Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (dále jen „OP LZZ“) a poskytuje finanční prostředky oprávněným subjektům v rámci oblasti podpory 3. 2- Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit. Prostřednictvím podpory v této oblasti dochází k napomáhání sociálnímu začleňování příslušníků sociálně vyloučených romských komunit, zajištění dostupnosti, kvality a kontroly služeb, včetně odstraňování bariér v jejich přístupu ke vzdělávání a k zaměstnání a v přístupu k investiční podpoře.

Výzvy vyhlášené v této oblasti jsou především zaměřeny na podporu vzdělání zadavatelů, poskytovatelů a uživatelů služeb, na podporu sociálních služeb (např. nízkoprahová denní centra pro děti a mládež, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, terénní programy, sociální rehabilitace, azylové domy, domy na půl cesty, odborné sociální poradenství) a dalších nástrojů (např. programy prevence sociálně patologických jevů a prevence kriminality, programy na získávání základních sociálně profesních a společenských dovedností, programy motivace, pracovní a sociální rehabilitace, programy pro osoby závislé na drogách, programy pro předcházení ekonomické nestability rodin a jednotlivců, programy pro osoby opouštějící zařízení výkonu trestu, programy pro osoby opouštějící školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy atd.) působících ve prospěch sociálního začleňování příslušníků sociálně vyloučených romských komunit/lokalit a dále na podporu procesů poskytování sociálních služeb a rozvoje partnerství.

Oprávněnými žadateli o finanční dotaci jsou poskytovatelé sociálních služeb, nevládní neziskové organizace, kraje, obce a organizace zřizované obcemi a kraji působící v sociální oblasti a vzdělávací instituce.

Ministerstvo práce a sociálních věcí dále využívá prostředky Evropského fondu regionálního rozvoje prostřednictvím Integrovaného operačního programu a poskytuje oprávněným subjektům finanční podporu v rámci oblasti podpory 3. 1 – Služby v oblasti sociální integrace zaměřené na sociálně vyloučené romské lokality/komunity, především pak v oblasti intervence 3. 1 b) - Investiční podpora při zajištění dostupnosti takových služeb, které umožní návrat příslušníků nejvíce ohrožených sociálně vyloučených romských lokalit zpět na trh práce a do společnosti.

Výzva je určena obcím, svazkům obcí a nestátním neziskovým organizacím mimo region hlavního města Prahy, které se zaměří na investice do vybraných druhů a forem sociálních služeb a dalších činností v sociálně vyloučených lokalitách. Mezi podporované sociální služby patří například odborné sociální poradenství, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, terénní programy, krizová pomoc, kontaktní centra, či tzv. domy na půl cesty. Dalšími podporovanými činnostmi jsou investice do komunitních center a určených činností v sociálně vyloučených romských lokalitách. Jedná se o volnočasové, vzdělávací a sportovní aktivity a odborné poradenství. Investiční prostředky poskytnuté v rámci Integrovaného operačního programu jsou určeny na obnovu a pořízení movitého i nemovitého majetku.

Dopady projektů financované v rámci oblasti podpory 3.2 - Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit na situaci cílových skupin jsou průběžně komplexně vyhodnocovány. V rámci evaluačních studií na Řídícím orgánu OP LZZ je této problematice věnována pozornost především v rámci následujících evaluací:

- o Průběžná dlouhodobá (longitudinální) studie účinků podpory OP LZZ na cílové skupiny programu
- o Roční operační vyhodnocení OP LZZ
- o Evaluace projektů OP LZZ zaměřených na poskytování sociálních služeb

Další evaluační studie (probíhající či dokončené) jsou dostupné na internetových stránkách: <https://forum.esfcr.cz/node/24/pracovni-skupina-pro-evaluace-esf/library/>.

Řídící orgán OP LZZ dále realizuje veřejnou zakázku „Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR“, jejímž předmětem je zpracování Analýzy sociálně vyloučených lokalit v České republice, navazující na „Analýzu sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti“ z roku 2006.

Mezi základní cíle a úkoly Analýzy mj. rovněž patří popis celkové situace využívání/nevyžívání prostředků z OP LZZ určených pro oblast sociálního začleňování ve vybraných 20 obcích a formulovat doporučení na zacílení vyhlášených výzev v rámci nového programového období 2014-2020.

Oblast podpory 3.2 je jako jediná oblast podpory explicitně zaměřena na podporu sociální integrace příslušníků romské menšiny. Jejím cílem je především intenzivní podpora a rozvoj stávajících i nových sociálně preventivních programů a sociálních služeb realizovaných v sociálně vyloučených „romských“ lokalitách.

V rámci oblasti podpory 3.2 byly v současném programovém období vyhlášeny následující výzvy: B4, A8, 15, 18, 19, 47, 55 a 90. Výzvy B4 a 15 jsou určeny k předkládání individuálních projektů v rámci krajů, mimo hlavního města Prahy, zatímco výzva 18 je zaměřena na předkládání individuálních projektů MPSV – Odboru sociálních služeb

a sociálního začleňování. Hlavními příjemci výzvy A8 a 19 jsou nestátní neziskové organizace působící v sociální oblasti, které realizují grantové projekty. Výzvy 47 a 90 jsou zaměřeny na předkládání individuálních projektů Úřadu vlády ČR – Odboru pro sociální začleňování (tj. Agentury pro sociální začleňování) a výzva 55 je určena obcím pro předkládání individuálních projektů.

Celková výše alokace na oblast podpory 3.2 činí 1 236 565 169 Kč. Celková výše projektů s vydaným právním aktem (116 projektů) činí 1 171 546 721,75 Kč (viz příloha zprávy).

Ve výzvě č. 55 OP LZZ (zaměření na obce) bylo podpořeno a je v současnosti realizováno celkem 18 projektů.

- celková výše přidělených prostředků činí 234 979 578,97 Kč
- podporu získá celkem 7 488 osob
- počet osob podpořených k 31.7.2014 činí 6 264 osob
- výše vyplacených prostředků k 31.7.2014 činí 121 484 302,89 Kč

Výzva 15 a B4 (zaměřeno na kraje) bylo podpořeno a je v současné době realizováno celkem:

- 17 projektů
- 9 krajů
- celková výše přidělených prostředků činí 368 981 856 Kč
- celkový počet osob, kterým bude poskytnuta podpora činí 17 093
- počet osob podpořených k 31.7.2014 činí 13 979 osob
- výše vyplacených prostředků k 31.7.2014 činí 267 576 554 Kč.

Prakticky všechny projekty jsou svým obsahem zaměřeny na zlepšení nepříznivé situace osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách prostřednictvím sociálních služeb. Převážně se jedná o služby preventivního charakteru, jako např. terénní práce, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, odborné sociální poradenství, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež a fakultativní a doplňkové aktivity typu dluhového a finančního poradenství, dostupného bydlení, motivačních vzdělávacích seminářů (dluhová problematika hospodaření s rodinným rozpočtem, nácviky řemesel a dovedností, vzdělávání v oblasti závislostí alkoholového i jiného charakteru apod.)

Výzva 19 zahrnuje celkem 76 projektů, s celkovou výší přidělených prostředků 416 677 231,44, přičemž do 31.12.2014 bylo vyplaceno 379 538 900,57 Kč.

Přehled realizovaných projektů je přiložen v příloze.

Zařízení péče o děti

Ve svém minulém závěru Výbor konstatoval, že v ČR je nedostatek center denní péče o děti ve věku 0 – 3 roky, a že v roce 2004 taková zařízení přijala 1 912 dětí, přestože kapacita byla pouze 1 678 dětí. Zpráva neobsahovala žádné aktualizované údaje, a uznává, že počet zařízení pro tuto věkovou skupinu je i nadále omezený. Upřednostňuje se rodičovská péče a matky na mateřské nebo rodičovské dovolené zakládají mateřská centra. Výbor požaduje, aby příští zpráva obsahovala podrobný popis zařízení péče o děti do tří let s informacemi o jejich ceně pro rodiče, o finanční podpoře, která jim může být poskytnuta a s údaji o počtu podaných přihlášek o počtu míst, která jsou pro tyto děti k dispozici.

Výbor zaznamenal, že mezi lety 2006/2007 a 2008/2009 stoupl počet dětí zapsaných do mateřských škol z 285 419 na 301 620 a zároveň stoupl i průměrný počet dětí na jednu třídu z 22,7 na 23,1. Vzrostl i počet zamítnutých přihlášek z 9 570 ve školním roce 2006/2007

na 19 996 ve školním roce 2008/2009. Výbor se dále táže, jaká opatření jsou přijímána k tomu, aby děti ve věku 3 až 6 let mohly být přijímány do mateřských škol za přiměřených podmínek. Dále opakuje žádost o poskytnutí informací o kvalifikaci personálu, finančních příspěvcích, které rodiče za mateřskou školu platí a o prováděných kontrolách.

K výše uvedenému konstatování Výboru upřesňujeme, že údaj 1 912 dětí se vztahoval na počet dětí v kojeneckých ústavech, nikoliv v zařízeních denní péče.

Zařízení péče o děti podle školského zákona zřizují obce, kraje, stát a svazky obcí mateřské školy. Dále jsou zřizovány soukromými subjekty a církevními společnostmi nebo církví, ve kterých se uskutečňuje předškolní vzdělávání pro děti zpravidla od tří let. V průběhu let 2010 - 2013 se postupně zvyšovaly počty dětí v mateřských školách, ve školním roce 2010/2011 na 328 612 zapsaných dětí, 2011/2012 na 342 521 zapsaných dětí, ve školním roce 2012/2013 na 354 340 zapsaných dětí a ve školním roce 2013/2014 na 363 568 zapsaných dětí. Zároveň se zvyšoval počet mateřských škol všech zřizovatelů, tedy i soukromých a církevních z počtu 4 880 v roce 2010 na 4 931 v roce 2011, v roce 2012 na 5 011 a v roce 2013 na 5 085 mateřských škol.

Celkem ve sledovaném období vzrostl počet mateřských škol o 605 škol. Z důvodu nedostatečného zajištění péče o děti do tří let přijímají mateřské školy stále častěji i děti dvouleté, kterých je ve školním roce 2013/2014 celkem 33 141, což je 30,4 % dětí z populačního ročníku dvou až tříletých dětí. Přesto se každoročně navyšuje počet záporně vyřízených žádostí o přijetí k předškolnímu vzdělání. Je však nutno zdůraznit, že za vysokým počtem žádostí je i jejich duplicita, neboť rodiče podávají pro své dítě přihlášky současně na více mateřských škol.

Situace s kapacitami mateřských škol má být nyní vyřešena možnostmi státní dotace na rozšíření jejich kapacit i nový operační program Ministerstva pro místní rozvoj. Zároveň dochází k postupnému poklesu počtu dětí v jednotlivých ročnících v populaci.

Kvalifikace předškolního pedagoga je daná zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů, která je stanovena od středoškolského až vysokoškolského vzdělání v oboru učitel mateřské školy. Všechny učitelky a učitelé musí mít do konce roku 2014 požadovanou kvalifikaci nebo nejpozději do konce roku 2014 zahájit studium k doplnění kvalifikace a toto studium úspěšně ukončit.

Finanční zatížení rodin ve školách, které zřizují obce, kraje, stát a svazky obcí se pohybuje v částkách od 0,- Kč do cca 1000,- Kč, která je v podobě úplaty za předškolní vzdělávání. Rodiny dále hradí náklady na školní stravování, které vychází z finančního limitu daného vyhláškou č. 107/2005 Sb., o školní stravování, ve znění pozdějších předpisů. Z tohoto limitu hradí jen náklady na suroviny. Ostatní náklady nese zřizovatel a stát.

Kontrolu financování v mateřských školách provádí zřizovatel a také Česká školní inspekce. Kontrolovat školy může i Národní kontrolní úřad.

V oblasti služeb péče o děti Ministerstvo práce a sociálních věcí vypracovalo návrh zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů. Návrh upravuje nový typ služby péče o děti na neziskové bázi s cílem zvýšit dostupnost a kapacity zařízení péče o děti, rozšířit spektrum služeb péče o děti v předškolním věku, zvýšit místní i cenovou dostupnost služeb péče o děti a umožnit rodičům sladit profesní a rodinný život

a návrat na trh práce za současného udržení kontaktu rodiče se zaměstnáním v době péče o dítě. V rámci dětské skupiny lze pečovat o děti od jednoho roku věku do zahájení povinné školní docházky.

Návrh zákona dále obsahuje související daňová opatření k podpoře rozvoje služeb péče o děti ve formě daňové uznatelnosti nákladů na zajištění těchto služeb ze strany zaměstnavatelů a slevu na dani z příjmů pro výdělečně činné rodiče při zajištění služeb péče o jejich děti. K úhradě péče může být zcela využit rodičovský příspěvek, je-li jeho čerpání rozvrženo na 2 roky. Na financování služby bude pravděpodobně v budoucnu možné využít prostředky ESF. Navrhovanou právní úpravu schválil v září 2014 Parlament České republiky.

Poskytování poradenství rodinám, rodinné poradenství, mediace

Rodiny musí mít možnost konzultace s příslušnými sociálními službami, zejména v obtížných situacích. Státy mají zejména povinnost zřizovat služby rodinného poradenství a služby poskytující psychologickou podporu při výchově a vzdělávání dětí. Výbor žádá, aby zpráva obsahovala informace o službách rodinného poradenství.

Rodinné poradenství pro rodiče dětí, žáků a studentů zajišťují jak školy samotné, tak školská poradenská zařízení, mezi které patří pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra. Služby ve školských poradenských zařízeních jsou zcela zdarma.

V oblasti podpory rodiny vyhláší od roku 2005 Ministerstvo práce a sociálních věcí dotační program pro nestátní neziskové organizace Rodina a ochrana práv dětí. Celkový objem finančních prostředků vyčleněných na podporu nestátních neziskových organizací v oblasti podpory rodiny je 96,5 milionů korun ročně.

Cílem dotačního programu je podpora služeb pro rodiny, které mají preventivní a podpůrný charakter. Služby mají posilovat rodičovské kompetence, zkvalitňovat rodinné vztahy, podporovat rodiny v péči o děti, jejich výchově a při harmonizaci práce a rodiny. Dalším cílem je poskytnout komplexní pomoc rodinám s dětmi, které se mohou ocitnout nebo se ocitají v ohrožení, a předcházet jeho případnému prohlubování.

V rámci tohoto dotačního programu jsou prováděny tři dotační oblasti:

1. preventivní aktivity na podporu rodiny;
2. podpora rodin v agendě sociálně právní ochrany dětí;
3. zavádění nových a inovovaných postupů a metod do přímé práce s rodinami, jejich pilotní ověření.

V rámci 1. dotační oblasti jsou podporovány aktivity k předcházení negativní jevů v rodině. Jedná se o vzdělávací a tréninkové aktivity a poradenství v oblasti rodiny a rodičovství, konkrétně na téma vztahy mezi rodiči a dětmi, mezi dětmi navzájem, mezi manželi nebo partnery, vztahy s prarodiči, ale také na téma rodinné finance a prevence předlužení.

V rámci 2. dotační oblasti jsou podporované aktivity zaměřené na oblast ochrany práv dětí – podpora odborné pomoci a poradenství. Aktivity mají preventivní a podpůrný charakter a jsou zaměřeny na pomoc a podporu jednotlivých členů rodiny nebo rodině jako celku nacházející se v nepříznivé sociální situaci. Jedná se například o intenzivní poradenství a terapie pro rodiče nebo děti, kteří jsou orgánem sociálně právní ochrany dětí vyhodnoceny jako ohrožené.

Poslední zpráva neobsahovala žádné informace o přístupu k mediačním službám pro rodiny, zda jsou tyto služby bezplatné, jak jsou v zemi rozšířené a jak jsou efektivní. Výbor proto opakuje svoji žádost.

Mediaci má možnost podstoupit každý. Základní pravidla mediace jsou upravena zákonem č. 202/2012 Sb., o mediaci (dále jen „zákon o mediaci“), který nabyl účinnosti dne 1.9.2012. Ke konci roku 2013 bylo v seznamu mediátorů zapsáno 93 osob, v polovině roku 2014 je zapsáno osob 127, které působí na celém území České republiky.

Hlavním cílem zákona o mediaci je možnost poskytnout stranám konfliktu alternativní řešení metodou rychlého a kultivovaného mimosoudního řešení. Současně zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o.s.ř.“) ve svém § 100 odst. 2 stanoví: „Je-li to účelné a vhodné, může předseda senátu účastníkům řízení nařídit první setkání se zapsaným mediátorem v rozsahu 3 hodin a přerušit řízení, nejdéle však na dobu 3 měsíců...“ Z uvedeného vyplývá, že soud by měl vždy posoudit, zda je nařízené setkání s mediátorem vhodné a zda splní svůj účel. Má-li soud za to, že setkání s mediátorem by mohlo mít pozitivní vliv na soudní řízení, pak jej účastníkům soudního řízení nařídí. Cílem prvního setkání s mediátorem je vysvětlit stranám principy mediace tak, aby se mohly na základě těchto informací rozhodnout pro řešení svého konfliktu mimosoudní cestou.

S účinností od 1.1.2013 může rovněž příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí (obecní úřad obce s rozšířenou působností) rozhodnout o uložení povinnosti rodičům, nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte, účastnit se prvního setkání se zapsaným mediátorem v rozsahu 3 hodin nebo terapie. Orgány sociálně-právní ochrany dětí rozhodují o uložení této povinnosti ve správním řízení ve věci uložení výchovného opáření podle § 13 odst. 1 písm. d) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona 401/2012 Sb.

Podle § 15 vyhlášky č. 277/2012 Sb., o zkouškách a odměně mediátora, činí výše odměny za první setkání s mediátorem nařízené soudem 400 Kč za každou započatou hodinu. V případě, že účastník řízení byl osvobozen od soudních poplatků, pak odměnu mediátora za první setkání s mediátorem nařízené soudem platí za účastníka soud (§ 140 odst. 3 o.s.ř.). Odměna mediátora za samotnou mediaci závisí na smlouvě, kterou mezi sebou uzavírají strany konfliktu a mediátor.

Počet případů, ve kterých soud nařídil mediaci, se neeviduje, neboť osoby mohou využít mediace i ze své vůle, aniž by k tomu bylo nutné nařízení soudem. Z tohoto důvodu není možné určit jejich efektivitu.

Mediační služby mohou rodičům poskytovat i městské úřady a od 1. června 2006 je možné požadovat konzultaci s určeným odborníkem, jde-li o problematiku, která je nad rámec poradenství poskytovaného sociálními pracovníky.

Hospodářská ochrana rodin – rodinné dávky

Vzhledem k tomu, že je pojem „rodina“ je variabilní podle různých definic rodiny v národním právu, Výbor má za to, že je nezbytné dozvědět se, jak je tento pojem definován, za účelem ověření, že není příliš omezující. Výbor tudíž žádá, aby bylo v příští zprávě uvedeno, jak je „rodina“ definována v národním právu.

Rodina v národním právu

1. Pro účely uspokojování potřeb rodiny zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, stanoví v § 690 Uspokojování potřeb rodiny:

„Každý z manželů přispívá na potřeby života rodiny a potřeby rodinné domácnosti podle svých osobních a majetkových poměrů, schopností a možností tak, aby životní úroveň všech členů rodiny byla zásadně srovnatelná. Poskytování majetkových plnění má stejný význam jako osobní péče o rodinu a její členy.“

Nicméně, rodina v širším slova smyslu, tj. i rodina založená nejen manželstvím podle právního řádu, plní nepochybně sociální funkce, jako jsou funkce biologická a reprodukční, ekonomická a výchovná. Proto ať jde o rodinu založenou manželstvím nebo rodinu založenou faktickým soužitím, musí být povinností obou manželů (analogicky partnerů), aby se starali o zdravé rodinné prostředí a výchovu dětí. Oba manželé (partneři) jsou povinni uspokojovat potřeby rodiny, kterou svým manželským (partnerským) soužitím založili, podle svých schopností, možností a majetkových poměrů.

2. pro účely poskytování cestovních náhrad je definice zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, následující:

„Za člena rodiny zaměstnance se pro účely poskytování cestovních náhrad, s výjimkou § 177 odst. 2, považuje jeho manžel, partner, vlastní dítě, osvojenec, dítě svěřené zaměstnanci do pěstounské péče nebo do výchovy, vlastní rodiče, osvojitel, opatrovník a pěstoun. Jiná fyzická osoba je postavena na roveň člena rodiny pouze za předpokladu, že žije se zaměstnancem v domácnosti.“

3. Pro účely poskytování ošetřovného stanoví zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění v § 39 odst. 2:

„Podmínkou nároku na ošetřovné je, že osoba uvedená v odstavci 1 žije se zaměstnancem v domácnosti; to neplatí v případě ošetřování nebo péče o dítě mladší 10 let rodičem. Pro účely tohoto zákona se v případě rozvodu manželství a svěřeni dítěte soudem do společné nebo do střídavé péče obou rodičů za domácnost považuje domácnost každého z těchto rodičů.“

4. Pro účely poskytování dávek podle zákona o státní sociální podpoře je okruh společně posuzovaných osob vymezen v § 7 následovně:

- a) *nezaopatřené děti,*
- b) *nezaopatřené děti a rodiče těchto dětí; za rodiče se považují i osoby, jimž byly nezaopatřené děti svěřeny do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu, manžel, partner rodiče nebo uvedené osoby, vdovec nebo vdovy po rodiči nebo uvedené osobě a druh (družka) rodiče nebo uvedené osoby,*
- c) *manželé, partneři nebo druh a družka, nejde-li o rodiče posuzované podle písm. b), nezaopatřené děti, jejich rodiče, pokud jsou nezaopatřenými dětmi a jsou osamělí, a rodiče [(písm. b)] těchto rodičů, pokud s oprávněnou osobou spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby.*

5. Pro účely pomoci v hmotné nouzi jsou společně posuzovanými osobami podle § 4 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu:

- a) *rodiče a nezletilé nezaopatřené děti,*
- b) *manželé nebo partneři;*
- c) *rodiče a*
 1. *nezletilé děti, které nejsou nezaopatřené,*
 2. *zletilé děti, pokud tyto děti společně s rodiči užívají byt a nejsou společně posuzovány s jinými osobami podle písmene b) nebo d),*
- d) *jiné osoby, které společně užívají byt, s výjimkou osob, které písemně prohlásí, že spolu trvale nežijí a společně neuhrazují náklady na své potřeby.*

Z výše uvedeného vyplývá, že český právní řád jednotnou a univerzální definici rodiny nebo jejích členů neobsahuje. Vymezení okruhu společně posuzovaných osob pro své vlastní účely vymezují jen některé zákony, přičemž okruh osob se podle daného účelu liší.

S přihlédnutím k výši rodičovského příspěvku a jiných typů příspěvků se Výbor domnívá, že přídatky na dítě nepředstavují přiměřený doplněk příjmu. Výbor proto konstatuje, že situace není v souladu s článkem 16 a žádá o aktuální informace a prokázání, že nedostatečná výše příspěvku je kompenzována jinými formami existujících dávek, zejména u rodin s nízkými příjmy nebo v obtížné sociální situaci.

V rámci dávkové podpory je rodinám s nezaopatřenými dětmi určen především systém dávek státní podpory, mezi něž patří přídatek na dítě, rodičovský příspěvek, příspěvek na bydlení, porodné, pohřebné a do konce roku 2011 též dávky pěstounské péče³. Tyto dávky jsou příspěvkem státu na krytí nákladů spojených s výchovou a péčí o dítě. Jejich posláním je posílení příjmů rodin s nezaopatřenými dětmi ve stanovených situacích, na jejichž řešení vlastními silami a vlastními prostředky nestačí. Rodinám, kterým jejich příjmy a sociální a majetkové poměry neumožňují zabezpečit základní životní potřeby, stát dále pomáhá prostřednictvím dávek pomoci v hmotné nouzi, kterými jsou příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádná okamžitá pomoc. Smyslem dávek pomoci v hmotné nouzi je zabránit sociálnímu vyloučení určitých skupin osob, které se nachází v obtížné sociální situaci z důvodu nedostatku peněžních příjmů, které si nemohou zvýšit vlastním přičiněním (např. využitím majetku širší rodiny, vlastní prací členů rodiny, uplatněním nároků a pohledávek).

Dávky obou systémů patří mezi nepojistné sociální dávky vyplácené na základě residenčního principu. Nárok vzniká bez ohledu na pracovní aktivitu a pojištění příjemce či rodinného příslušníka a bez placení příspěvků. Náklady na dávky a jejich administraci jsou hrazeny ze státního rozpočtu.

ČR ve vztahu k hodnocení dostatečnosti rodinných dávek uvádí následující:

Pravidelnými rodinnými dávkami v ČR do 31.12.2011 byly přídatek na dítě, sociální příplatek a rodičovský příspěvek. Od 1.1.2012 jsou pravidelnými rodinnými dávkami přídatek na dítě a rodičovský příspěvek.

Přehled čerpání rodinných dávek v roce 2010

dávka	průměrný počet nezaopatřených dětí v tis.	% všech rodin s nezaopatřenými dětmi
přídatek na dítě	522,5	23 %
sociální příplatek	147,9	10 %
rodičovský příspěvek	337,0	24 %

Přehled čerpání rodinných dávek v roce 2011

dávka	průměrný počet nezaopatřených dětí v tis.	% všech rodin s nezaopatřenými dětmi
přídatek na dítě	481,9	20,6 %
sociální příplatek	14,4	1,0 %
rodičovský příspěvek	323,3	22,2 %

³ Dávky pěstounské péče spadají od 1.1.2012 pod systém sociálně právní ochrany dětí.

Přehled čerpání rodinných dávek v roce 2012

dávka	průměrný počet nezaopatřených dětí v tis.	% všech rodin s nezaopatřenými dětmi
přídavek na dítě	465,6	19,7 %
rodičovský příspěvek	306,7	20,0 %

Přehled čerpání rodinných dávek v roce 2013

dávka	průměrný počet nezaopatřených dětí v tis.	% všech rodin s nezaopatřenými dětmi
přídavek na dítě	456,8	19,6 %
rodičovský příspěvek	292,9	20,3 %

Podmínky nároku a výše přídatku na dítě se v letech 2010 až 2013 neměnily. Nárok na přídavek na dítě má nezaopatřené dítě, které žije v rodině, jejíž rozhodný příjem je nižší než součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,4. Výše přídatku na dítě je stanovena v pevné měsíční částce:

věk nezaopatřeného dítěte	výše přídatku
do 6 let	500 Kč
od 6 do 15 let	610 Kč
od 15 do 26 let	700 Kč

Účelem sociálního příplatku v roce 2010 bylo pomáhat krýt náklady spojené se zabezpečováním potřeb dětí v nízkopříjmových rodinách a v nepříznivé zdravotní nebo sociální situaci. Nárok vznikl rodině, jejíž rozhodný příjem byl nižší než součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,0. Ve výši dávky se odrážely nejen příjmy rodiny, kdy s rostoucím příjmem výše sociálního příplatku klesala, ale i situace, kdy docházelo ke zvyšování výše příplatku, např. u zdravotně postižených dětí, u nichž byl zohledněn i další faktor, např. osamělost rodiče. Vyšší sociální příplatek se poskytoval i rodinám, v nichž se narodilo současně více dětí (do 3 let věku dětí), rodinám, jejichž děti studovaly na středních nebo vysokých školách. V roce 2011 vznikl nárok na sociální příplatek jen rodinám s dětmi a se zdravotně postiženým dítětem nebo rodičem, jejichž rozhodný příjem byl nižší než součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,0. Výše sociálního příplatku v roce 2011 závisela na příjmu rodiny s dětmi a na stupni zdravotního postižení dítěte nebo rodiče. Od 1.1.2012 byl sociální příplatek zrušen. Důvodem zrušení byla duplicita příjemců dávky. Dávka je kompenzována rodinám v jiných dávkových systémech, zejména prostřednictvím zvýšení příspěvku na péči a dávek v hmotné nouzi.

Pro upřesnění uvádíme, že nárok na rodičovský příspěvek má rodič, který osobně celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině. V roce 2010 a 2011 se rodičovský příspěvek poskytoval ve třech variantách (rychlejší čerpání, klasické čerpání, pomalejší čerpání) do dvou, tří nebo čtyř let dítěte. Volbou doby čerpání si rodič zároveň volil i výši příspěvku, která byla stanovena v pevných měsíčních částkách ve třech výměrách: zvýšená výměra 11 400 Kč, základní výměra 7 600 Kč, snížená výměra 3 800 Kč. Od 1.1.2012 je rodičovský příspěvek stanoven celkovou částkou 220 000 Kč, kterou rodič může čerpat v měsíčních dávkách do čtyř let dítěte. Nemocensky pojištěný rodič může pobírat měsíčně maximálně 11 500 Kč. Nemocensky nepojištěnému rodiči náleží rodičovský příspěvek v pevných měsíčních částkách 7600 Kč do konce devátého měsíce věku dítěte a následně 3 800 Kč do čtyř let. Výdělečná činnost ani příjem rodiče nebyly a nejsou sledovány, omezeno je

umístění dítěte v předškolním zařízení: v roce 2010 a 2011 dítě mladší 3 let mohlo navštěvovat zařízení nejvýše 5 kalendářních dnů v kalendářním měsíci, dítě starší 3 let nejvýše 4 hodiny denně nebo 5 kalendářních dnů v kalendářním měsíci; od roku 2012 platí omezení 46 hodin v kalendářním měsíci už jen pro děti mladší dvou let.

Kromě výše uvedených rodinných dávek jsou rodiny s dětmi v ČR zabezpečeny rovněž dalšími sociálními dávkami: porodné a pohřebné (dávky jednorázové), příspěvek na bydlení, dávky pěstounské péče, dávky v pomoci v hmotné nouzi.

- Porodné je dávka, kterou se jednorázově přispívá na náklady související s narozením dítěte. V roce 2010 nárok nepodléhal testu příjmu rodiny, porodné bylo stanoveno pevnou částkou v jednotné výši 13 000 Kč na každé narozené dítě. Od 1.1.2011 se porodné vyplácí jen na první živě narozené dítě a nárok je vázán na stanovenou hranici příjmů v rodině do 2,4 násobku životního minima rodiny. Narodí-li se s prvním živě narozeným dítětem další živě narozené dítě nebo děti, výše porodného činí 19 500 Kč.
- Na pohřebné má nárok osoba, jež vypravila pohřeb nezaopatřenému dítěti, nebo osobě, která byla rodičem nezaopatřeného dítěte. Výše pohřebného je stanovena pevnou částkou 5 000 Kč. Podmínky a výše nároku se v letech 2010 – 2013 nezměnily.
- Příspěvkem na bydlení stát přispívá na náklady na bydlení rodinám a jednotlivcům s nízkými příjmy. Nárok na příspěvek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu přihlášený v bytě k trvalému pobytu, jestliže 30 % (v Praze 35 %) příjmů rodiny nestačí k pokrytí nákladů na bydlení a zároveň těchto 30 % (v Praze 35 %) příjmů rodiny je nižší než příslušné normativní náklady stanovené zákonem. Podmínky nároku a způsob výpočtu příspěvku se v referenčním období nezměnily.
- Příspěvek na živobytí je základní dávkou pomoci v hmotné nouzi, která pomáhá osobě či rodině při nedostatečném příjmu k zajištění základních životních potřeb. Nárok na příspěvek na živobytí vzniká osobě či rodině, pokud po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje příjem částky živobytí. Částka živobytí se odvíjí od částek životního a existenčního minima a je stanovena pro každou osobu individuálně, a to na základě hodnocení její snahy a možností.
- Doplatek na bydlení je dávkou pomoci v hmotné nouzi, která řeší nedostatek příjmu k uhrazení nákladů na bydlení tam, kde nestačí vlastní příjmy osoby či rodiny včetně příspěvku na bydlení ze systému státní sociální podpory.
- Mimořádná okamžitá pomoc je poskytována osobám, které se ocitnou v situacích, které je nutno bezodkladně řešit, např. hrozí-li vážná újma na zdraví, při postižení živelní pohromou, při nedostatku prostředků k úhradě jednorázového výdaje nebo k nákupu/opravě předmětů dlouhodobé potřeby nebo k uhrazení odůvodněných nákladů vznikajících v souvislosti se vzděláním nebo se zájmovou činností nezaopatřených dětí a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociálně právní ochranou dětí nebo při ohrožení sociálním vyloučením.

Údaje o výdajích na dávky státní sociální podpory a o počtech příjemců dávek
Výdaje (v mil. Kč)

	2010	2011	2012	2013
Přídavek na dítě	3 862	3 498	3 337	3 329
Sociální příplatek	3 100	786	53	-2
Porodné	1 565	292	144	148
Rodičovský příspěvek	27 722	25 709	24 950	24 336
Dávky pěstounské péče zahrnující:	1 005	1 073	1 236	2 052

- příspěvek na úhradu potřeb dítěte	516	550	634	799
- odměna pěstouna	471	504	583	1 191
- příspěvek při převzetí dítěte	14	14	15	20
- příspěvek na zakoupení motor. vozidla	4	4	4	29
- příspěvek při ukončení pěstounské péče	-	-	-	13
Pohřebné	16	15	15	14
Příspěvek na bydlení	3 521	4 641	5 732	7 403
Celkem	40 791	36 014	35 456	35 279

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Průměrný počet příjemců

	2010	2011	2012	2013
Přídavek na dítě (průměr/měsíc)	522 503	481 854	465 590	456 753
Sociální příplatek (průměr/měsíc)	147 926	14 403	x	x
Porodné (ročně)	114 841	9 268	11 423	11 478
Rodičovský příspěvek (průměr/měsíc)	336 960	323 273	306 730	292 930
Dávky pěstounské péče zahrnující:				
- příspěvek na úhradu potřeb dítěte (průměr/měsíc)	10 033	10 522	11 141	12 546
- odměna pěstouna (průměr/měsíc)	8 153	8 606	8 999	9 588
- příspěvek při převzetí dítěte (ročně)	1 567	1 530	1 698	2 338
- příspěvek na zakoupení motor. vozidla (ročně)	59	66	58	351
- příspěvek při ukončení pěstounské péče (ročně)	-	-	-	581
Pohřebné (ročně)	3 123	2 772	2 882	2 710
Příspěvek na bydlení (průměr/měsíc)	122 726	142 626	164 505	195 370

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

x dávka byla zrušena

Údaje o výdajích na dávky pomoci v hmotné nouzi a o počtu příjemců dávek

Výdaje v mil. Kč

	2010	2011	2012	2013
Příspěvek na živobytí	2 863	3 820	5 910	7 464
Doplatek na bydlení	686	850	1 673	2 814
Mimořádná okamžitá pomoc	334	312	168	232
Celkem	3 883	4 982	7 751	10 510

Průměrný počet příjemců

	2010	2011	2012	2013
Příspěvek na živobytí	79 423	91 206	116 507	150 187
Doplatek na bydlení	23 396	26 527	41 509	65 015
Mimořádná okamžitá pomoc (počet dávek ročně)	110 533	119 897	70 347	79 048

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Z výše uvedených údajů vyplývá, že v ČR kromě přídatku na dítě existuje celá řada dávek, jejichž prostřednictvím stát přispívá rodinám s nezaopatřenými dětmi, které se dostanou do některé zákonem stanovené sociální situace.

Výdaje na přídatku na dítě i počet nezaopatřených dětí s nárokem na tuto dávku dlouhodobě vykazují klesající tendenci. Tento trend, který je mimo jiné důsledkem stabilně rostoucích příjmů, je však kompenzován jinými sociálními dávkami. Finančně nejvýznamnější rodinnou dávkou je v ČR rodičovský příspěvek poskytovaný plošně všem rodinám s nezaopatřenými dětmi.

Při hodnocení přiměřenosti doplňku příjmu plynoucího rodinám z přídatku na dítě a dalších rodinných a chudinských dávek je třeba mít na zřeteli, že v ČR finanční pomoc rodinám se odehrává ve dvou hlavních oblastech: v systému sociálního zabezpečení a v oblasti daňových opatření. Práva obsažená v článku 16 jsou zajišťována i prostřednictvím daňových opatření. Rodiny mohou uplatnit tzv. daňové zvýhodnění na vyživované dítě ve společně hospodařící domácnosti. Podmínky pro vznik nároku na daňové zvýhodnění jsou vymezeny v ustanovení § 35c zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, ve znění platném pro předemtná zdaňovací období. Daňové zvýhodnění na vyživované děti lze uplatnit formou slevy na dani, daňového bonusu nebo jejich kombinací (viz níže). Ve zdaňovacím období 2010 - 2011 měl daňový poplatník nárok na daňové zvýhodnění na každé vyživované dítě žijící s ním v domácnosti ročně ve výši 11 604 Kč, v letech 2012 – 2013 ve výši 13 404 Kč. Maximální výše daňového bonusu na všechny vyživované děti v domácnosti byla v referenčním období stanovena na 60 300 Kč ročně. Daňové zvýhodnění na nezaopatřené děti je nominálně vyšší než přídatku na děti, které jsou omezeny příjmem rodiny. Naproti tomu daňové úlevy se uplatní u všech rodin s nezaopatřenými dětmi, které mají zdanitelný příjem. Daňové zvýhodnění na vyživované děti lze uplatnit prostřednictvím přiznání k dani z příjmu fyzických osob nebo prostřednictvím zaměstnavatele, který je plátcem daně z příjmů ze závislé činnosti.

Informace o objemu čerpaného daňového zvýhodnění se získávají ze dvou zdrojů, a to z daňového přiznání poplatníků a z vyúčtování plátců daně. Z přiznání k dani z příjmů fyzických osob lze získat detailnější údaje o daňovém zvýhodnění (člení se na slevu na dani a daňový bonus). Z vyúčtování lze získat pouze údaje o daňovém zvýhodnění ve formě bonusu.

Osoby podávající příznání k dani z příjmů (zejména OSVČ) uplatňují nárok na daňové zvýhodnění jednorázově až po uplynutí zdaňovacího období, kterým je kalendářní rok. To znamená, že např. v roce 2014 čerpají daňové zvýhodnění podle příznání k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2013.

Přehled o celkovém objemu čerpaného daňového zvýhodnění u osob podávajících příznání za kalendářní roky 2010 až 2013

v mil. Kč				
Kalendářní rok	2010	2011	2012	2013
Zdaňovací období	2009	2010	2011	2012
Daňové zvýhodnění osob podávajících příznání	8 816	9 902	11 016	13 708
Z toho:				
- sleva na dani	4 962	5 515	5 913	7 127
- daňový bonus	3 854	4 387	5 103	6 571

Zaměstnanci, kteří prokáží nárok na daňové zvýhodnění u zaměstnavatele, čerpají daňové zvýhodnění měsíčně již v příslušném kalendářním roce. Pokud zaměstnanci při výkonu závislé práce současně podnikají nebo pronajímají nemovitosti, pak mohou prostřednictvím příznání k dani z příjmů čerpat pouze nevyplacený rozdíl na daňovém zvýhodnění.

Nelze-li z důvodu nízkých příjmů zaměstnanec nebo vyššího počtu vyživovaných dětí u zaměstnance odečíst daňový bonus od sražené zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti, mají zaměstnavatelé povinnost vyplatit zaměstnanci daňový bonus ze svých prostředků. Následně mohou zaměstnavatelé požádat správce daně o poukázání „náhrady“ za takto vyplacené daňové bonusy.

Přehled o celkovém objemu vyplacených daňových bonusů a zaměstnavatelů za kalendářní roky 2010 – 2013

v mil. Kč				
Rok	2010	2011	2012	2013
Daňové bonusy vyplacené prostřednictvím zaměstnavatelů	3 471	3 643	3 551	N/A

Podle zprávy mají státní příslušníci jiných členských států ESCh legálně žijící/pracující v ČR nárok na příspěvky pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na bydlení a doplatek na bydlení, a to od začátku svého pobytu v ČR. Mimořádná okamžitá pomoc může být poskytnuta i bez splnění podmínek pobytu nebo zaměstnání, a v případě rizika vážné újmy na zdraví je dostupná i osobám pobývajícím v zemi nelegálně. Výbor se táže, zda tato rovnost zacházení zahrnuje i jiné rodinné dávky nebo zda je uvedený seznam úplný.

Na opakující se dávky v hmotné nouzi, kterými jsou příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení má nárok cizinec bez trvalého pobytu na území ČR, kterému to zaručuje mezinárodní smlouva. Takovou smlouvou je i Evropská sociální charta, na kterou česká legislativa přímo odkazuje. Osoba, která na území ČR legálně pobývá/pracuje a je občanem smluvního státu Evropské sociální charty, má nárok na sociální pomoc od počátku svého pobytu na území ČR, tzn., že není stanovena žádná čekací lhůta pro vznik nároku.

Jednorázová dávka pomoci v hmotné nouzi – mimořádná okamžitá pomoc – je poskytována i osobám zdržujícím se na území ČR nelegálně, pokud jim hrozí vážná újma na zdraví.

Nárok na dávky státní sociální podpory mají kromě osob s trvalým pobytem a bydlištěm na území ČR také:

- a) cizinci hlášení na území ČR, a to po uplynutí 365 dnů ode dne hlášení,
- b) cizinci narození na území ČR a hlášení na území ČR do 1 roku jejich věku,
- c) nezletilí cizinci svěřeni na zemi ČR do péče nahrazující péči rodičů nebo do ústavní péče,
- d) cizinci, kteří jsou držiteli povolení k trvalému pobytu s přiznaným právním postavením dlouhodobě pobývajícího residenta v Evropském společenství na území jiného členského státu Evropské unie a bylo jim vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR,
- e) rodinní příslušníci cizince uvedeného v písmenu d), kterým bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR,
- f) cizinci, kterým bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR za účelem vědeckého výzkumu,
- g) cizinci, kterým byla udělena doplňková ochrana,
- h) cizinci, kterým bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR za účelem výkonu zaměstnání vyžadující vysokou kvalifikaci,
- i) cizinci, kterým byla vydána zaměstnanecká karta,
- j) cizinci zaměstnaní na území ČR nebo cizinci, kteří již byli zaměstnaní na území ČR alespoň po dobu 6 měsíců a jsou v evidenci uchazečů o zaměstnání, pokud jim bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR,
- k) rodinní příslušníci cizinců uvedených v písmenech f), h), i) a j), pokud jim bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR, podmínkou je, že mají na území ČR bydliště.

Výše uvedené kategorie cizinců spadají do okruhu oprávněných osob pro dávky státní sociální podpory. Cizinci, kteří mají pobytová oprávnění specifického charakteru (obvykle v návaznosti na výkon výdělečné činnosti), mají rovný přístup k rodinným dávkám a při splnění podmínek nároku na konkrétní dávku mohou do systému vstoupit okamžitě. Pro zbylé osoby, na které se vztahuje roční čekací lhůta, právní úprava obsahuje ustanovení, podle něhož Ministerstvo práce a sociálních věcí může v odůvodněných případech podmínku trvalého pobytu na základě žádosti prominout.

Domácí násilí

S účinností od 1.1.2014 došlo ke změně úpravy v oblasti předběžných opatření. Předběžné řízení ve věcech ochrany proti domácímu násilí je nově upraveno v § 400 a násl. zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dříve v § 76b zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů).

V souvislosti s přijetím zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, který nabyl účinnosti dne 1. 8. 2013, byla v zákoně č. 140/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestním řádu) nově upravena též předběžná opatření, jejichž smyslem je ochrana poškozeného, osob mu blízkých, zabránění obviněnému v páchání trestné činnosti a zajištění účinného provedení trestního řízení.

Dosavadní právní úprava dávala pouze možnost ukládat obviněnému v souvislosti s náhradou vazby písemným slibem nebo dohledem probačního úředníka omezení stanovená ve výroku rozhodnutí o náhradě vazby, dále nově i zákaz vycestování do zahraničí (zákon č. 197/2010 Sb.). Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže umožňuje mladistvému ukládat širokou škálu výchovných opatření, avšak jen s jeho souhlasem (srov. § 10 odst. 2 a § 15 a násl. zákona o soudnictví ve věcech mládeže). Tyto formy se však u některých trestných činů (typicky u domácího násilí nebo nebezpečného pronásledování) ukázaly jako nedostatečně účinné, a proto byla rovněž upravena předběžná opatření, která mají podobný účel jako předběžná opatření v občanském soudním řízení, kdy je třeba prozatímně upravit poměry nebo vztahy obviněného s obětí nebo jiným poškozeným, aby bylo zabráněno obviněnému v pokračování v trestné činnosti nebo aby byla odstraněna její příčina nebo podmínka.

Na základě zahraničních zkušeností byla nově upravena předběžná opatření již v průběhu trestního řízení pro případ naléhavé potřeby chránit zejména poškozeného (oběť trestného činu) a jemu blízké osoby nebo celou společnost. Tato potřeba se objevuje zejména v souvislosti s domácím násilím nebo nebezpečným pronásledováním („stalking“). V poslední době v České republice narůstá i specifická forma trestné činnosti vázané na sportovní utkání nebo zábavní centra, kdy jde o návštěvu sportovních stadionů nebo restauračních a jiných zařízení, v nichž došlo k opakované nebo závažné trestné činnosti. Včasná a účinná reakce na jasně definovatelné potenciální i skutečné kriminogenní faktory, včetně přerušení rozhodných vazeb mezi obviněným a jeho obětí nebo určitým prostředím, je v takových případech nepochybně potřebná a žádoucí v zájmu individuální i generální prevence.

Podmínkou pro uložení předběžných opatření je dostatečně odůvodněné podezření ze spáchání úmyslného trestného činu a potřeba ochrany poškozeného nebo společnosti z hlediska nebezpečí pokračování nebo opakování trestné činnosti. Přitom bude třeba přihlédnout k povaze a závažnosti konkrétního spáchaného skutku a k osobě obviněného.

Jako předběžná opatření je možno, s přihlédnutím k povaze a závažnosti trestné činnosti, osobě obviněného a zájmům poškozeného, uložit (jde o taxativní výčet) zákaz styku s poškozeným, osobami jemu blízkými nebo s jinými osobami, zejména svědky, zákaz vstoupit do společného obydlí obývaného s poškozeným a jeho bezprostředním okolí a zdržovat se v takovém obydlí, zákaz návštěv nevhodného prostředí, sportovních, kulturních a jiných společenských akcí a styku s určitými osobami, zákaz zdržovat se na konkrétně vymezeném místě, zákaz vycestovat do zahraničí, zákaz držet a přechovávat věci, které mohou sloužit k páčání trestné činnosti, zákaz užívat, držet nebo přechovávat alkoholické nápoje nebo jiné návykové látky, zákaz hazardních her, hraní na hracích přístrojích a sázek, zákaz výkonu konkrétně vymezené činnosti, jejíž povaha umožňuje opakování nebo pokračování v trestné činnosti.

Předběžná opatření může nařídit jen soud a v přípravném řízení předseda senátu na návrh státního zástupce nebo státní zástupce. Nikdy nepřichází v úvahu eventualita, že by je v přípravném řízení s předchozím souhlasem státního zástupce ukládal policejní orgán.

Soud nebo státní zástupce má možnost rozhodnout s přihlédnutím k povaze a závažnosti trestné činnosti, osobě obviněného a zájmům poškozeného i o uložení více druhů předběžných opatření a o změně předběžného opatření, včetně uložení dalšího dosud neuloženého předběžného opatření. Proti rozhodnutí soudu (státního zástupce) je přípustná

stížnost, jež nemá odkladný účinek. O stížnosti proti rozhodnutí státního zástupce rozhoduje soud (§ 146a trestního řádu).

Smyslem těchto omezení je v první řadě chránit poškozeného, ale na druhé straně jejich náležitá prosazování je i v zájmu stíhaného obviněného, který by si mohl svými nežádoucími aktivitami přivodit použití podstatně invazivnějších prostředků vůči sobě, např. uvalení vazby z důvodů § 67 písm. c) platného trestního řádu. Používání předběžných opatření se v zahraničí osvědčuje a zejména u domácího násilí nebo nebezpečného pronásledování efektivně brání v pokračování nebo opakování trestné činnosti.

Ustanovení § 88b stanoví, že předběžné opatření lze uložit jen osobě, proti níž bylo zahájeno trestní stíhání. Při ukládání předběžného opatření je třeba respektovat zásadu subsidiarity (nelze dosáhnout účelu mírnějším opatřením) i proporcionality (povaha a závažnost činu), přitom obava, že obviněný bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil, musí vyplývat z konkrétních skutečností, což musí být odůvodněno i v usnesení o uložení předběžného opatření. Zákaz výkonu konkrétně vymezené činnosti je omezen maximální dobou trvání – 6 měsíců.

V § 88c je uveden taxativní výčet předběžných opatření, který nelze analogicky rozšiřovat. O uložení předběžných opatření se rozhoduje usnesením buď státního zástupce (v přípravném řízení), nebo soud (v ostatních případech).

Předběžná opatření trvají do doby, dokud to vyžaduje jejich účel. S výjimkou zákazu výkonu konkrétně vymezené činnosti, který nesmí přesáhnout 6 měsíců. Obviněný má právo kdykoliv žádat o zrušení předběžného opatření, opakovat stejnou žádost však může po uplynutí 3 měsíců od právní moci rozhodnutí (§ 88n).

Jestliže obviněný neplní podmínky nařízeného předběžného opatření, může být rozhodnuto o uložení jiného předběžného opatření, které bude shledáno účinnějším vzhledem k povaze a závažnosti věci, nebo o jeho vzetí do vazby, nebo bude nařízeno jeho zadržení nebo zatčení, nebo uložena pořádková pokuta. Jestliže se obviněný dopustí závažného jednání, aby zmařil výkon předběžných opatření, může být takové jednání kvalifikováno jako trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání.

Domácí násilí na ženách

Usnesením vlády ČR ze dne 13. dubna 2011 č. 262 byl schválen Národní akční plán prevence domácího násilí na léta 2011 – 2014 (dále jen „NAP DN“). Cílem NAP DN je systémové a komplexní řešení této problematiky. Aktivity jsou zacíleny do následujících oblastí:

- podpora osob ohrožených domácím násilím,
- ochrana dětí ohrožených domácím násilím,
- práce s násilnými osobami,
- vzdělávání a interdisciplinární spolupráce,
- společnost a domácí násilí,
- analýzy a studie,
- legislativa.

NAP DN obsahuje **32 úkolů** uložených jednotlivým resortům a dalším subjektům. Jejich důsledné plnění by mělo přispět k prevenci domácího násilí v české společnosti a k efektivní pomoci osobám domácím násilím ohroženým. Ministerstvo vnitra každoročně zpracovává souhrnnou zprávu o plnění úkolů jednotlivými resorty a dalšími organizacemi.

Počty vykázaných osob

Dne 1. ledna 2007 nabyl účinnosti zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Tento zákon mimo jiné zakotvil nové oprávnění Policie ČR v podobě institutu vykázání, které je preventivním opatřením směřujícím k ochraně osob ohrožených domácím násilím a je ukládáno bez ohledu na případnou následnou trestněprávní kvalifikaci násilné osoby.

Počet vykázaných osob	2010	2011	2012	2013
Rok	1058	1430	1407	1361

Statistiky v oblasti vykázání jsou kontinuálně sledovány od roku 2007. V období od zavedení institutu vykázání do roku 2011 (s výjimkou roku 2008) je možné sledovat vzrůstající trend počtu vykázaných osob. V roce 2011 byl zaznamenán dosud největší počet **vykázaných osob (1430), přičemž tento počet je přibližně o 66 % vyšší než v roce 2007 (862). V roce 2012 došlo k poklesu počtu vykázání na 1407, mírný pokles pokračoval i v roce 2013, kdy došlo celkem k 1361 vykázání.** Počet opakovaných vykázání v roce 2013 činil 188, což představuje 14 % všech případů vykázání.

Trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí – počet zjištěných skutků

Trestný čin týrání osoby žijící ve spol. obydlí	2010	2011	2012	2013
zjištěno skutků	568	661	603	572
objasněno skutků	477	534	494	445
stíháno osob	436	485	463	392
- z toho ženy	18	11	13	14

Počet pravomocně odsouzených osob za trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí 2010 - 2013

Počet pravomocně odsouzených osob za tr. čin týrání osoby žijící ve společném obydlí	2010	2011	2012	2013
Počet odsouzených osob	271	283	321	293
- z toho žen	9	9	11	10
Trest odnětí svobody nepodmíněný	68	75	96	90
Trest odnětí svobody podmíněný	201	205	219	197

Podpora specializovaných poradenských center pro osoby ohrožené domácím násilím

K 31. 12. 2013 bylo evidováno v registru poskytovatelů sociálních služeb celkově **407** sociálních služeb, které uvádějí jako svou cílovou skupinu „oběti domácího násilí“.

Ministerstvo vnitra v rámci dotačního programu „Prevence sociálně patologických jevů“ zaměřilo na prevenci domácího násilí a páchané trestné činnosti. V roce 2010 a 2011 byly cílovou skupinou projektů děti jako oběti a svědci domácího násilí, v roce 2012 bylo téma projektů zaměřené na následnou práci s násilnými osobami a v letech 2013 a 2014 byly cílovou skupinou senioři, kteří jsou často bez sociálních kontaktů, izolovaní, se zdravotními indispozicemi, závislí na péči a tedy ohroženi nejrůznějšími formami násilí.

Vzdělávání v problematice domácího násilí

Oblast domácího násilí je součástí základního vzdělávání pro nastupující policisty podle nového školního vzdělávacího programu. Problematika domácího násilí má v rámci nového vzdělávacího programu samostatný modul – Domácí násilí a vykázaní násilné osoby. Obecným cílem vzdělávání je příprava studujících k samostatnému a efektivnímu jednání a rozhodování v případech rozpoznání domácího násilí, efektivní komunikace s osobou násilnou a ohroženou, kompetentní a profesionální postup v konkrétní situaci. Dále je předmětná problematika implementována do specializačních kurzů a celoživotního vzdělávání.

Změny v legislativě

V roce 2013 vstoupil v platnost nový zákon č. 45/2013 Sb. o obětech trestných činů. Zákon specifikuje formy podpory a práv zvláště zranitelných obětí trestných činů (např. právo na poskytnutí bezplatné odborné pomoci, právo na informace, právo na ochranu soukromí, právo na zastupování zmocněncem, zákonným zástupcem nebo opatrovníkem/důvěrníkem). Součástí zákona je i právo na ochranu před sekundární viktimizací a právo na peněžitou pomoc.

Další zákon, který vstoupil v platnost je § 51 zákona č. 45/2013 Sb., který se týká předběžného opatření ve vztahu k poškozenému – oběti trestného činu. Předběžná opatření jsou na ochranu před prohlubováním primární viktimizace a prevenci před sekundární či opakovanou viktimizací. Tato ochrana se uskutečňuje zejména omezením kontaktu mezi pachatelem trestného činu a jeho obětí.

Speciální výslechové místnosti

Za období 2008 – 2013 bylo na území ČR vybudováno 43 standardizovaných výslechových místností s finanční podporou ministerstva vnitra. Tyto místnosti jsou umístěny jednak v prostorách Policie ČR, případně v lékařských zařízeních či prostorách městských úřadů (OSPOD - Orgán sociálně-právní ochrany dětí). Speciální technické vybavení umožňuje nahrávat výslech oběti s tím, že slouží pro další trestní řízení již bez přímé účasti oběti, tudíž je omezen dopad sekundární viktimizace. Místnosti jsou využívány primárně pro dětské oběti, ale slouží rovněž pro dotazování zvláště zranitelných osob, zejména obětí domácího násilí, znásilnění a také pro dotazování seniorů. Policejní specialisté, kteří tyto výslechy spolu s psychology provádějí, jsou pravidelně proškolení odborníky z řad dětských psychologů a kriminalistů na problematiku konkrétní trestné činnosti.

ČLÁNEK 17: PRÁVO MATEK A DĚTÍ NA SOCIÁLNÍ A HOSPODÁŘSKOU OCHRANU

S cílem zajistit účinné uplatnění práva matek a dětí na sociální a hospodářskou ochranu se smluvní strany zavazují přijmout všechna vhodná a potřebná opatření vedoucí k tomuto cíli, včetně zřizování nebo provozování vhodných institucí nebo služeb.

Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 70/2012 Sb., o preventivních prohlídkách, stanoví podle § 120 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), k provedení § 5 odst. 3 písm. a) zákona o zdravotních službách, obsah a časové rozmezí všeobecné preventivní prohlídky dětí. Součástí všeobecné prohlídky dětí do 18 let věku je i cílené vyšetření specifické pro daný věk se zaměřením na zjištění rizika zanedbávání, týrání a zneužívání dítěte, rizikového chování dítěte a počátků různých závislostí.

Výbor žádá informaci k předchozímu konstatování nesouladu z důvodu neexistence výslovného zákazu tělesných trestů dětí v národní úpravě. Výbor žádá i informaci o situaci v oblasti institucionální péče.

ČR není smluvní stranou revidované Charty, která v článku 17 odst. 1 písm. b obsahuje povinnost zajistit dětem a mladým osobám ochranu před zanedbáváním, násilím nebo vykořisťováním. Z tohoto důvodu se tímto článkem necítí být zavázána.

Přes tuto skutečnost je ochrana dětí a mladistvých je v ČR široce legislativně zakotvena. Platná právní úprava důkladně reguluje vztahy v rodině, mimo rodinu i v institucích. Zákonem stanovená ochrana pokrývá nejen fyzické, ale i psychické zdraví dětí a jejich příznivý duševní a emocionální rozvoj.

Problematika potírání násilí na dětech je jednou ze základních priorit vlády a intenzivně se jí věnují jednotlivé resorty vlády i nevládní organizace.

Vláda přijala významné programové dokumenty vlády zaměřené na ochranu práv dětí, mezi nimi **Národní strategii prevence násilí na dětech v České republice na období 2008 – 2018**, která byla schválena usnesením vlády č. 1139 ze dne 3. 9. 2008. Tato Národní strategie navazuje a zaměřuje se na výsledky studií z let 1994 a 2004, na průzkum agentury Median v roce 2007 i na doporučení Světové zprávy o násilí na dětech, kterou vypracovala OSN ve spolupráci se Světovou zdravotnickou organizací a která byla v říjnu 2006 projednána Valným shromážděním OSN.

Národní strategie prevence násilí na dětech zahrnuje rovněž definici pojmu „tělesný trest“, která vychází z definice přijaté Výborem OSN pro práva dítěte v roce 2001. **Tělesným trestem dítěte se rozumí každý trest, kde je použita tělesná síla způsobující bolest, či byť nepatrný diskomfort dítěte.** Tělesný trest za použití předmětu, na citlivou část těla, nebo pokud po ranách zůstávají na těle stopy, je již považován za **týrání dítěte**.

Důsledkem tělesného trestání dítěte může být omezení nebo zbavení rodičovských práv (rodičovské zodpovědnosti) k takto trestanému dítěti⁴, dále postih v souladu se zákonem

⁴ Srovnej rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR Prz 32/65, které výslovně uvádí, že soud je povinen přikročit ke zbavení rodičovských práv, když zjistí, že rodiče svá práva zneužívají anebo závažným způsobem zanedbávají své povinnosti vyplývající zejména z §32 odst. 2 zákona o rodině a dalších.

o přestupcích, případně též postih podle trestního zákoníku, pokud fyzické trestání dítěte dosáhlo takové intenzity, že byly splněny předpoklady některé ze skutkových podstat trestných činů proti životu a zdraví, případně trestných činů proti rodině a dětem tak, jak jsou definovány trestním zákoníkem.

ČR má za to, že má-li být ochrana dětí komplexní, účinná a efektivní, není dostatečné zakázat jen tělesné tresty, ale je nezbytné chránit děti před všemi formami trestání, tedy fyzického i psychického. Tato ochrana je plně zajištěna obecně formulovaným zákazem nedůstojného zacházení, na který navazují právní normy stanovící sankce za takové jednání. Vzhledem k tomu, že explicitním vyjmenováním, co je a co není formou tělesného nebo psychického trestání, by mohlo dojít ze strany veřejnosti k nežádoucímu vnímání takovéto právní úpravy jakožto fakticky zužující ochranu dítěte, má ČR za to, že stávající česká legislativa, stanovící jen takové výchovné postupy, které nepovolují dokonce ani ohrožení důstojnosti dítěte, ani jeho zdravotního (tělesného), mentálního či emočního vývoje a jsou přiměřené situaci, poskytuje dostatečně široký prostor pro účinnou ochranu dětí a mladistvých. Ve snaze postihnout v zákonné úpravě všechny nepřiměřené výchovné prostředky ČR formulovala dotčené ustanovení právě tímto širším vymezením.

Doplnění zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí provedené zákonem č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva (účinnost od 1.1.2014) novelizovalo skutkovou podstatu podle § 59 odst. 1 písm. h). Nově tak stanoví, že přestupku se dopustí každý, kdo vůči dítěti použije nepřiměřený výchovný prostředek nebo omezení (prokázání úmyslu se nevyžaduje). Za uvedený přestupek lze uložit sankci ve formě pokuty až do výše 50 000 Kč.

Samotným vymezením zákazu tělesných trestů by došlo k zúžení ochrany dětí, což by bylo v přímém rozporu jak s preventivními programy, vládní politikou, tak i se strategií mezinárodních organizací.

ČR účinně brání práva jednotlivců na úrovni Ústavy ČR a Listiny základních práv a svobod a řady zákonů. V rámci národní právní úpravy explicitně a bez jakýchkoliv pochybností stanoví prostředky, které je možno při výchově používat v institucích. Podmínky výchovy dětí v rodinách i v náhradní péči upravuje mnohem přísněji, než je požadováno mezinárodními instrumenty, a násilí na dětech účinně postihuje v několika oblastech práva, např. trestního a občanského práva.

Výbor žádá, aby příští zpráva obsahovala informaci, zda jsou nadále odjímány děti z rodin pouze z toho důvodu, že nemají vhodný a stabilní domov, nebo že ekonomické a sociální podmínky rodiny nejsou uspokojivé, a další okolnosti, vyskytující se častěji u romských rodin.

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociální a právní ochraně dětí, v souladu s praxí Evropského soudu pro lidská práva, výslovně uvádí, že nedostatečné bytové podmínky nebo prostředky rodičů dítěte nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte nemohou být důvodem k povinnému umístění dítěte do zařízení ústavní péče, pokud rodiče jsou jinak schopni zajistit řádnou výchovu dítěte a plnit své povinnosti plynoucí z jejich rodičovské zodpovědnosti.

Zákon se rovněž zaměřuje na vytvoření právních podmínek pro systematickou práci s rodinami za účelem předcházení rizikům a přijímání včasných řešení.

Výbor se táže, jaká je maximální délka trestní sazby mladistvého pachatele a délka vyšetřovací vazby.

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů, stanoví v ustanovení § 47, že vazba v řízení ve věcech mladistvých nesmí trvat déle než dva měsíce, a jde-li o zvlášť závažné provinění, nesmí trvat déle než šest měsíců.

Ustanovení § 31 odst. 1, stanoví, že horní hranice trestní sazby nesmí převyšovat pět let.

Výbor se táže, zda jsou děti, v případě zadržení na policejní stanici, jsou umístovány odděleně od dospělých a za přijatelných podmínek, zda nejsou drženy ve špatných podmínkách a jestli mají mladiství pachatelé zákonné právo na vzdělání.

Dítě, které nedovršilo 15 let věku v době spáchání trestného činu, není trestně odpovědné. Z tohoto důvodu nemůže být odsouzeno za trestný čin, umístěno do věznice ani být umístováno odděleně od dospělých. Práva dětí jsou v ČR plně respektována.

Základní docházka je v ČR povinná⁵. Podmínky plnění základní školní docházky mladistvých ve výkonu trestu upravuje zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů v ustanovení § 60 a násl.⁶.

⁵ Článek 33 ústavního zákona č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod, stanoví v odst. „Každý má právo na vzdělání. Školní docházka je povinná po dobu, kterou stanoví zákon.

Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů stanoví v § 36 odst. 1: Školní docházka je povinná po dobu devíti školních roků, nejvýše však do konce školního roku, v němž žák dosáhne sedmnáctého roku věku (dále jen "povinná školní docházka").

⁶ § 61 odst.1- Během výkonu trestu odsouzeného, který nedovršil 18. rok věku, se věznice především zaměří na jeho výchovu a zabezpečení jeho přípravy na budoucí povolání.
odst. 2 - Mladistvému, který má plnit povinnou školní docházku, věznice zabezpečí její plnění vyučováním místo výkonu práce.

ČLÁNEK 19: PRÁVO MIGRUJÍCÍCH PRACOVNÍKŮ A JEJICH RODIN NA OCHRANU A POMOC

S cílem zajistit účinný výkon práva migrujících pracovníků a jejich rodin na ochranu a pomoc na území kterékoli jiné smluvní strany se smluvní strany zavazují:

9. povolit v zákonných mezích převod částí výdělků a úspor těchto pracovníků podle jejich přání,

Převod části výdělků a úspor migrujících pracovníků – Výbor žádá, aby příští zpráva obsahovala úplný a aktuální popis celé situace.

Zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon, ve znění pozdějších předpisů, nestanoví limity upravující nebo omezující výši dovozu nebo vývozu finančních prostředků. Migrující pracovníci tedy mohou, za splnění podmínek stanovených tímto zákonem, libovolně převádět části výdělků i úspor.